

Vélemény 25° 77.

Igen tisztelt föltartó úr,
Eddig pontos voltam az Akadémia
által költött kérésre dolgoz-
kában. Jelenleg azonban Győry
Ludovik úr a főt, meli aztam volt
át a jejjelvényekkel s így ő képtel
a jelenléte, melyet egy-két nap-
alatt remélek beüsdhetni, mert
Győry urat újra megfűgtem
az ügyben.

Kiváló tisztelettel

Budapesten 1877. április 20.

alajos budgaja
Kellikaróly

1065

1877

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Kedves Barátom!

En is úgy hiszem, hogy Eszenbergéknél
a rést haladékosan meg lehet adni.
Eötvös L. felhívása iránt alig lehet adni
dolg keretében, míg nem tudjuk a "Külügy"
Arón felhívása tekintetében. Ha az "egy ö"
"saj" van annál is tovább tart: lebeszélés
"saj" még mást is olvasni. Ha felváltig tart
legfeljebb: akkor ~~vala~~ úgy gondolom, még
egy új kísérletet meg kellene tenni a "Külügy". De
a "Külügy" részleg elhárítja arról nem úgy
terület: van-e Eötvös kísérletében valamilyen
lényeges, vagy az mondja: hogy a
tárgy olyan, melyről előre előre előre előre
strómban talán bizonyos nem ajánlani a
előadás megadását, ha meg nem volna "K"
szóve, hogy az több len, mint egyen "K"
mest nézetek popularizálása. E szerint "K"
Lány kísérlet tekintetében a "Külügy" meg
még (de sajnos bizonyos "Külügy"), melynek Eötvös
vagy felváltig tart.

Ha az alján! Minden jót kíván
Budapest, 1877. ápril 19.

hívet
Csongor

1866
1877

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

MASTAR
YODOMANYOS AKADEMIJA
KÖNYVTÁRA

[Handwritten numbers and symbols, possibly a date or reference number.]

Sehr geehrter Herr!

Ich erlaube mir die Ehre zu haben, Sie zu benachrichtigen, dass ich die Ehre habe, die Ihnen anvertrauten Arbeiten, die Sie mir durch die Güte Ihrer Handlungen zu überlassen, zu lesen, und zu prüfen, und Ihnen die Ehre zu machen, Ihnen die Ehre zu machen, Ihnen die Ehre zu machen, Ihnen die Ehre zu machen.

Es ist mir eine große Freude, dass Sie die Ehre haben, die Ihnen anvertrauten Arbeiten, die Sie mir durch die Güte Ihrer Handlungen zu überlassen, zu lesen, und zu prüfen, und Ihnen die Ehre zu machen, Ihnen die Ehre zu machen, Ihnen die Ehre zu machen, Ihnen die Ehre zu machen.

Mit der größten Achtung und Verehrung,
Ihre ergebene Dienerin,
Clusius Phallusiana

Mit der größten Achtung und Verehrung,
Ihre ergebene Dienerin,
Clusius Phallusiana

Dristóczy 102^{ik} útle
1877 márc 18

benn pedig (mint tegnap levelemből megtudtam) ugyan ezen
gombát Phallus imperialis Schult név alatt, a feltevésem
a Kademiaat kiadása ajánlja, mit is fajt (tulaj
a csúcs nyílás csipkés volta miatt, mely csak a csőcső száj kö-
vetkezése): arint azon Kéndist báton Kódom a let
a Kademiahoz indítni.

Nem volna-e célszerűbb a Kimochbaumia (Phallus)
imperialis-t, a kiadandó IV füzetből kihagyni?

Mely kudarattal Ercsény 8^{ik} Jun 18.

maradt a Phallus
imperialis.

Harabnyhy Frigyes

Reichardt megírta
a könyvet
10 apríl
13-án

HÁZTAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

úram Reichardtnak
20/3. 1877. elhúzóvén
neli öre habosítás
ra Kalchbrenner
Thallus imperialis
sávláját.

Harabnyhy

1067 (+1)
1867

mikroskopisch
Analytisch über die in reifen (melleje) in eger
fayokher (a myzic lebet a spava kiczyak usin)
Arten apuleni a eikoyekke.

(Kalekboemerekt)

Brückweg 103^{1/2} uls
1877 may 9.
7^h post.

Ad
103^{1/2} uls

Großvater Herr Kollega!

Du bist die feinsten und die grössten Tieren -
um sie mirig bedürftigen Arbeit - mill.
ist eigentlich die Thierwelt der Akustik
föndern, und mich wünschst du, ob ich
für die grösste Abhandlung die ich unter
der Feder habe, mich ihre Zustimmung und Unter-
stützung anzufragen werde können oder nicht.

Ich habe nämlich in Südafrika, unweit
in der - unweit der Grenze der Kap-
kolonie liegenden Kaffraria - von der Pro-
fessoren für die Mycologie gewonnen, einen
Professor, einen hervorragenden Missionar
und einen Arzt, der sich sehr sehr
um 400 Thiere erhalten, die die Thierwelt, welche
die dortige Thierwelt in einem ganz anderen
Licht als bisher erschien. Natürlich!
Aber die Thiere rufen mich mit
auffallendste, um die Thiere zu kaufen und
zu kaufen, sehr. Und natürlich, wie ich
es in der besten Zeit, die ich zu verkaufen

benutzen müssen. Die zu einem
Pflanzengebilde oder sind Produkte von Organen,
Zeit und können sehr viel mehr dem niedrigen
nischen fortpflanzen gesammelt werden.

Da findet sich der Lutea der von ihnen gesammelten
Nischen ein Nischenverhältnis Arten, ein großes
trafman, das einem sehr hoch in der Luft
Luft. - Selbst 3-4 von Genera konnte ich ihnen
poststellen.

Sie zu finden das Jaspis, oder sehr stark bei einem
müssen mir sehr inoffen. mit der Beschreibung
Länge derselben freilich zu werden, und würde
dieser natürlich ein wertvoll wissen. ob die Aka-
demie geneigt sein würde sich vollständig
Herkunft auf ihre Kosten fördern zu geben? -

Der post bleibt ein freilich nicht anders
übrig, als dasselbe in der Grevillea oder
einen anderen Lutea der Zeitweise zu stellen
weise abzurufen zu lassen.

Natürlich werden sie wissen, dass es phosporis-
ch und gesammelt werden, wie die Scores. jedoch
nicht Abbildungen auf einer Tafel zu geben.
Einen, und ob könnte ein kleineres format
gefordert werden z. B. wie die "Eukomyth"

- den in Oktafornen lassen sich die Abbildungen
nicht gut bringen. - es müssten die Tafeln
vielleicht werden - nach dieser Nummer
aufgeben sein.

Es müsste ihnen bereit sein, den Jaspis
von Akademien entgegen zu kommen, sobald ich
von ihnen Lutea weiß sein. Ich bitte mich sehr
von denselben gelegentlich zu unterrichten, damit
ich meine Arbeiten darauf einrichten könnte.
Mit sehr Achtung

Waldenroth 28 Apr. 1877.

Ad:
1067
7781

Jhr

Dr. Carl Kaldenroth

Carl Kaldenroth

Euer Hochwohlgeboren.

Es ergeht mich sehr lieblich und lüchlich
Euer Hochwohlgeboren zur gütigen
Heilwafung an der Pönnimerevaliva
auf dem größten Werk über die
selben Gesetze einzulernen, welches der
selben Euer Hochwohlgeboren in Form
seiner Anweisung in dem nicht zu
gelungenheit finden konnte, dessen Werk
aber von vielen andern Anleitern
unerkannt wird, so wie auch die
richtig, einen Vorleger für die
guten. Unter anderem hat der
auf Euer Hochwohlgeboren ein
guter Leseer für die Lektüre von
ein Kaschan - beinse bewundert
und mit sehr großen an die
aufgeboten.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

1068
1877

gen, welche ich jirkusfalls noch gar schnell
überbringen zu können, das Glück zu
haben. Hoffte. Leicht ist aber eine Reise nach
Pesth nicht so billig und mein Kräfteverfall
gablichs; meine erste Anwesenheit in Pest
würde ich aber mangels der Mittel wegen
abkürzen, so ich Euer Hochwohlgeborens
Speisen konnte.

So habe ich denn meine Bitte
schriftlich zu Ihrer gelangen und hoffe
auf ein gütiges Folgegebenkommen,
wie ich schon bei H. Dr. Johann von Hirsfeld
in wohlwundersamer Weise zu gemessen. So
habe ich, um Flüche und unbekannter
Weise unter Euer Hochwohlgeborens
Protection, welche Sie willigt immer
so unvornehmigen Worten anzudeuten
zu lassen, mit sehrerlicher Bitte

Euer Hochwohlgeborens
gütiger Willen unvornehmig anzudeuten -
lassen zu lassen mit dem Ausdrücke

Einbezüglicher Besichtigung

Ihr Hochwohlgeborenen

vergebender Herr

Lunz 7. April 1877

Richard Prock
Fugener

Faint handwritten text, possibly a name or title.

Faint handwritten text, possibly a name or title.

1877

Faint handwritten text, possibly a name or title.

Faint handwritten text, possibly a name or title.

Faint handwritten text, possibly a name or title.

ELIYAZ
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Banuta

Die Kryptogramme bei Uygur
Schrift

Bungarisch von Herrn Professor Dr. Joh. von Klaproth
Übersetzt ins Deutsche, Französisch, illustriert
mit Abbildungen von 450 Objecten aus allen Theilen
der Sprache mit einem Plan, Längenschnitt und
Schnitt nach Facet. und Reise Ch. von
von E. E. G. Troche.

Preis 10 f bei Voranzahlung, wobei eine
eine gratis Prämie „Ogym bei Erläuterung“
der Sprache gesendet wird. Object - verzeichnis
wird.

Schickt in ca 2 monatlicher Frist
a. 50.

Da sich hinsichtlich der Speculation und Poly-
logie, welche das Werk nur vorläufige wärde
und abgeschlossen ist - erbittet man alle
Zuschriften an den Verfasser, wobei jede ge-
fällige Notiz eines vollen, oder der Sub-
scription durch Uygur pflicht und das Beste
bis dahin noch wünschen soll.

Leipzig den 7. April 1877

E. Troche
Zugewidmet

ERŐTAN
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Die jüngere dieser Liste werden am Anfang
des Werkes mitgewiesen.

Mélyen tisztelt, Tiszteltetés lev. 1

F. évi január hó 18-án Kelt igen nagybecsű megtisztelő
levelére e szerény soraim akarnak válaszolni.
Mélleszkaratt akkor azt írni: „Igen örvendek, hogy
Danteval foglalkozik. Nem händelknek-e lefordi-
tani? A Hísfaludytanácsing örömmel kívádná.”
És imé ma Két énekét küldök megkísér-
lett fordításomból mutatványképe. Az ötödik
énekét, Dante hírneves gyönyörű egy helyét tartal-
mazván, nyilvános felelővádra igyekszem
alkalmossa tenni, ha méltónak találtatik, de
Kérem csakis Angyal Szíves név alatt.

A XIII. énekét mélyen tisztelt Uraságod-
nak küldöm, hogy Két énekből könnyebben
lehesse ítéletet mondani szerény irodalmi ki-
sérletemről. Fordításom bírálataiban Kérem az
eredeti olasz köveget alapul venni, mert a

1069

1877

magam lában Rivántam járnai; a francia és három
német fordítást csak névlelem bővítésül Rivántam hasz-
nálni; és ha teljesen nem voltam képes az eredeti fed-
séges egyszerűségű dallamos ~~ok~~ köveget vizsgálndni,
hogy válapított fordításomat az egyik német vagy francia
nyomtatott fordítással kimenthessem.

Ujabb kövegem ily című könyvben van: „La Divina
Commedia di Dante Alighieri, con spiegazioni tratte
dai migliori Commentari, e colla vita di Dante da
Giovanni Boccaccio. Paris. Libraire de Firmin Didot
Frères, fils et Cie. 1864.”

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ha méltónak találhatnék magyar fordításom
arra, hogy a Királyi Társaság Kiadja, folyó év
Szent István napjára elképzitem ^{a példát} egészben és példj
ilyképen. Csokonics Leona Grófnőnek, mint Kezgyur-
nőnek lenne ajánlva, legyen ő, a lelkes hontelány a
magyar Dante számára Beatrice. Fordításom
ekként kivételesen foglaltatásra találna a fő-
uri Könyvtárban. A Grófnőhöz intézett ^{ende} levél, bevere-
tés lehetne az egész műre nézve. — A utánjone

Vita di Dante da Giovanni Boccaccio. Minthogy
Boccaccio, Dante legelső életirója, és e szerint e téren
első rangú forrás, előnyösebbnek tartom irodalmunk-
ra, ha lefordítom ezen életrajzot, mintha magam
szerkeszték egyet.

Utolsó jön a „pokol” 34. éneke. Minthogy
b.e. Csákyár Terenc oly példás gondolat oly fényes
nyelv- és nyelvismerettel fordította le a 4. első éne-
ket, híjsem irodalmunk alkalmát veendő pörösen,
hogy e derék férfiu Dante magyarokéira iránti
érdemeinek emléket ismét fölélepkre és megrújtsa;
különben nem fogják talán mások jószágát ebben
megszépe látni. Híjsem hogy a család nem; és
az egykori „Óri lombok” kiadója sem.

A pokol többi 30. énekének magyar fordítá-
sát én adnám; valamint mind a 34. énekhez
a Kello' jegyzeteket. - Több évi tanulmányaim a
Dante irodalmat ismertté tették előttem; külön-
ben azon esetben, ha ily nagy művet nyelvános-
ságra lehet hivatnom a Kisfaludy Társaság Hegyes
Követségével mellett, a Dante irodalmát meg' Könyv-
táromban nem létező műveit pörösen megismerem
meg. Továbbá hittudor vagyok; Carlyle szerint pedig

XXIX. mondy: „La Divine Comédie” est une magnifique
cristallisation du catholicisme; a hittudomány tereén otthonos
vagyok, a temesvári papnöveldeben theologiai tanár voltam,
és Bonnban püspök ö. Kezja Kisérőül Kezjesskedett
válapntani a római ksinaton Rómában idővön,
hiszem továbbá, hogy három, olasz, francia és német
nyelvetken olvashatván a Kommentárokat, meg is-
mervön, legalább tanulmányozván folyton a hárai
irodalmat, hiszem hogy a jegyzetekről is lehet majd
írdemlegesen gondotkudnom. Munkálatomat
Különben a t. Hiszfaludy Társaság mekharasztott
ítélete alá bocsájtandom, és becses ítéleti ékve-
vételét okvetlenül hívorum figyelembe veendem.
De a nyilvánosság előtt ex ügyben „Ange el Fé-
nos” kéretnek lenni, akarrán hogy a magyar
Dante cimlappja magyar nevű fordítót nevezzen.
Kezjes válapntát fordításom el-vagy elnem
fozadhataisa iránt alánattal Kikérvön, munká-
latomat Kezjesebe ajánlva vagyok

Mélyen tisztelt Uraságod
Német-Okerungin (Porontal megye) 1877. április 21.

HP. Ha kivésen látja, május
16-án kéremlyesen teendem
tiszteltemet.

alánatos kolgája
Dr. Engelst, János
plébános.

Ha az 5-ik ének setmenek meg „Ugolino”
epizodját rendszeresen felolvasás alá; z. i.
a postol 33-énéket; ex Santonar pinteren igen nagyhirű helye.

Vélemény

az 1871-1876. évek között a bölcsészeti tudományok
közében megjelent munkáikat.

10728

Előtervezett egy. f. i. febr. 20-án kelt hivatalos
iratban a II-dik osztály f. i. febr. 19-én tartott értekez-
lete által az a feladatot fel, hogy az 1871-1876. évek
között a bölcsészeti tudományok között megjelent mun-
kákról f. i. május 1-5-ö napjáig véleménye küldjön be
a főtisztvis. hivatalhoz.

Megítélés végett különösen a következő
munkák jelezettek ki.

1. Lubrich Agost, A nevelés története.
Hásvodik közt. I. Könyv. Budapest. 1876. 647. l. ... II. Könyv.
Budapest. 1876. I-VIII. 489. l.
  2. Romanovsky Endre, A bölcsészeti
történet. Hásvodik közt. Az egyházi aryaik köv. Budapest.
1875. I-XVI. 367. l.
  3. Kovács Sándor, A vallásbölcsészeti kézi-
könyv. I. Köv. A vallások története. Budapest. 1877.
I-X. 388. l.
  4. Braxiary Géza, Japánra valói letele-
sés. Egló. 1875. I-IV. 146. l.
  5. Nemes Imre, Bölcsészeti szemel-
vények. Buda. 1872. 71. l.
  6. Babics Kálmán, Logika vagy gon-
dolkodástan Középszevudák használatára az új tanterv
alappán. Budapest. 1876. 174. l.
  7. Bokor József, A középiskola eszmé-
nye. Budapest. 1874. I-VI. 121. l.
- Működött névvel szemint ezekhez eszlan-
dók még a következők.
8. Lubrich Agost, az Axbanz böl-
csészeti rendszereinek alaptévedései. Budapest. 1873. 148. l.
  9. Axbanz bölcsészeti rendszereinek alaptévedései kimuta-
ró szemelvények. Budapest. 1875. 242. l.
  10. Da. Csok Szász, Az ember fel-
térni elccc. Debrecen. I-XV. 560. l.
  11. Habecan Jonathan, Aristocce-
les Mikromachoszoi címűe etnikája. Budapest. 1873.
I-XCIX. 304. l.

Az 1-5-ö szám alatti munka a nevelés
történetével foglalkodik. Azon, két részből álló munká-
nak brásodik része két könyvbe van különítve. Mivel
ezen a két könyv ezek a kijelölt idő határai közt, itt
csak ezekről lehet szó.

I. Könyv. Tartalom: A keresztény nevelés
története a XVIII. századig. I. fejezet. A nevelés történetében
a keresztény egyház keletkezésétől a rejtővándorlásig. II. fejezet.
A középiskola nevelésének története a klasszikus tudományok

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

1070
1877

feltevéseireig. III. fejelet. A nevelés történetének a klasszikus endo-
máriumok feltevéseiről a kritizálásig. IV. fejelet. A kritizálás és
az elvont kezesesség-hitvány nevelés kora.

II. Könyv. Tancsok. Az elvont-emberei és a kezes-
ség humanus nevelés korszaka. I. fejelet. Az elvont-emberei ne-
velés kora. II. fejelet. A 19-dik század végéig a kezesesség-humanus
nevelés történetének.

Már csak annyi is elegendő feltüntetni ama szem-
pontokat, melyek a munkában, a nevelés történetének előadá-
sában, érvényes emelések. Az egyes fejeletek és ezek hatá-
rain belül, az egyes iratok mindenre kiterjednek, a
mi csak a nevelés lényegénél. Tancsoknak írták. Innen
azok részének alagsága, kik az állítják, hogy ezáltal munká-
ban nincs munka, mely a nevelés ügyfolyásait így részlete-
se és a részleteket oly, saját álláspontjához annyira hű kitax-
tással tárgyalta volna, mint ez.

Szerző, az eddig napfényre került nevelési állás-
pontok kiemelése és megvizsgálása után, magának a kezesesség
álláspontot váltja. Nem a csodálatos divatszerelem, hanem a fi-
láris meggyőződés az, a mi itt a vallásra bírta. A nevelés fej-
lődésében nem talál pontot, melyet, nem talál formát, mely-
ben a nevelés minél inkább tökéletesen történt volna eddig föl,
mint a kezesesség. Az enyél való meggyőződés helyesége ho-
za az elő, hogy szerző, munkája néhány oldalán, az övétől
különböző álláspontokhoz ragaszkodó irányban szigorúvá
is mutatkozik. Igazak is helyesek is a reflexiók, melyeket
hatalat, de csupán az, mivel az ellenfélbeliekkel is fordulhat
elő hasonlók, valamennyi oldalról, nem helyeseltetők.

Szere a feladat, melyet szerző, kivételre
megoldás végett, maga elő szűzött; hisz a szerző mitől az a ki-
táras is, melylyel akkor látott. Az akarja kimutatni, hogy
hogy az embereket, egészben és egyedeiben, miközött törekedett a tö-
kélyesség vagyis az igaz, jó és a szép megvalósításának pályáján,
kezdeteleg állapítástól a jelen művelési fokra emelkedni.
Különösen az igazkodó ártathatóvó szerző: hogy a népek, kü-
lönböző időrakokon kezesül, hogyan fogtak föl a nevelés es-
méjét; hogy mily utakon törekedtek a jól felé; mily befolyása
volt a nevelésnek az élet viszonyaira, ezeknek meg azaz; hogy
mennyire sikerült a nevelés naalkodó eszmefokát, az adott visz-
onyok között, megvalósítani; vajon a múltban, vagy a jelen viszony-
iban, vagy talán közelebről az emberek gondolkodásában volt-
tak-e annak okai, hogy a nevelésiggy előreléte és gyakorlata az
egyik korszakban így, a másiktan pedig így lön megállapítva.
Az akarja mutatni, hogy az egyes jelenségek miképen függnek
össze az ok és a következmények törvényei szerint; hogy az előbbi
móresenarokból miképen alakult ki az utóbbi; vajon haladás vagy
hátrálás mutat-e az egyik kora az előbbihez képest; végül hogy
mennyire közeledett mindentek korszak a nevelésnek philozofhi-
ce kifejezett eszméjéhez, mint az ez ígyben egyedüli becsma-
tektex.

Szerző kiemelt feladatának megoldásakor igen
tág, de gondolatának szűrszékéde miatt, szükségelteti váltó kör-
ben mozog. Mivel a pedagógiai szász elővorbásnak nem ba-
kájai bebesáskorik az emberei jellemre összes részleteibe, szerző
összefüggésben és hatékai tapasztalással élet törekvését az
feltüntetni, hogy így a nevelés mindenkori reflexióinak
feljegyzése annál biztosítottabbá tchesse.

köré nem eszméjezetek-e be oly elem is, melynek valódi forrása a jarristika kétségbe nem hozható vívmányai körött föl sem lehet találni. Pécsi a hegelizmusnak határozott híve, mindegyen oly állásponttól theologizál és philosophizál, melyet a jarristikai kör magának nem vállalhat. Hegelnek is pécsié voléna az lobbanása, hogy az ősi álláspontjának kedvére a philosophia törvényeit elferdítesse fogva föl. Nem ok nélkül lehet ez hat kérdési: vajon Dománnyal egyenlő nem fordult-e elő valami, az ehhez hasonlít? És a kérdés az adandó válasz tekintetében. Termé-
ből fejtésig, hogy az előző mozzanataival közelebbi megismerkedjünk.

És előző nagy mértékben taxatmas. Ott találunk a többi kör, pécsi álláspontját. Ezt vonatképpélag így szól: „A keresztényiség ideája az isteninek és az embernek egysege. En a körönségesen elcsajede gondolkodásommal, mely az istenit és az emberit jusszon egymás melletti állaga, szemköre állót. Az istenember ideája nem jusszon synthesis. Ezen állásponton áll az újkor vallástörténetes. Tulvan mára a keresztény világ azon ne- kérségeken, melyek a theologiai és a philosophiai tudást, mint ellenségeket, egymással szembe állították. A tudomány ezen ne- kéri haxxon ácsesett. E haxxu eredménye, a theologia és a philoso-
phia kibékülése. És az az új álláspont. Tanulmányozásom is gon- doltkodásom után én ezen álláspontnak vagyok híve.”

Ahhoz, mondja továbbá, „hogy a gondolto-
dfogultságának állapítástól, saját eszénél fogva, felszabadult, idő ki-
vántarott. Ezen időjone bekövetkezés az újkor. ... De kell hatnunk az előbe, melyből a törvényi jelenségek egész sora megitélendő. A törvénynek előtérrel fekvő körében nem jusszon egyenekkel, hanem korzakokkal. Ten dolgnak, melyek a dolgok belső fejt-
ségeitől erednek, mint a haladó kifejtésnek egyes tényezői. A keresztényiség az emberi létben lényegén alapul, tehát tehát nem áll külső viszonyban.”

„Az egyházi arnyak és a pholasciusok korát adom elő, de igen ezek gondolkodásait azon irány nyomonja, mely, mine szupranaturalistának, az isse és ennek jöhet levezénye jüt-
ni nem enged, tehát olyan, mely gondolkodását a tudomá-
nyos jellemet elveszi. E kor a gondolkodás teljes önállóságát tudatára nem juttat még el, az egyházi hitetnek egész tax-
talmát iszeni revelatiónak tekintette.”

„A keresztényiség elve az isteninek és az em-
bernek egysege: tehát az igazi, a valódi és szabad viszonyf-
von és ember köre. De az egy elv által visszavontt fejtésben és elbeszélésben csak egy lehet tudományosan és követség-
sen kifejezni, ha azokat összefoglalható foglalja. És az egy-
házi arnyak nagy munkája.”

„Senki se gondolja, folytatja Pécsi, hogy én felekerezi szempontból írtam; engem csak az igazság és a tudomány szempont vezetett. „Humboldt” kidolgozásával xi-
sime excedet forrásokból, arisime oly irókból merészesem, kik az egyházi arnyak és a pholasciusok gondolkodásá-
nak törvényeit megírta.”

„A bölcsészeti törvényekben nemcsak e-
gyesek fejtésnek, hanem van egy lényeges és tárgyias taxat-
som is, mely ontajdonképen a törvények telke. A földfog é-
gen az, melyik ezen, lényeges taxatsum, és ezen lényeges
taxatsumra néve kirántarít a helyes, a dolog lényegébe be-
ható és az igazságot eltaláló fel fogás.”

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A főtan fője közei raxatmát szeró erebbe
vonta össze: "Az egyházi ügyek három kérdést tárgyalnak meg.
fejtani: az Isten, az istenember és a szabadság idejéi. Ez volt
a scholasticusoknál is a fő probléma." E közei raxatmának
módszerai, az előző után, így következnek.

A, A hiteltemük. Ezen elnevezés alatt
nyolc egyházi ügy fordult elő.

B, A dogmaközpöt. Itt van az I. a három-
egyetem Istenről, II az isteni és az emberi természet viszonyá-
ról; III az Isten és az ember szabadságáról.

C, A bölcsesség a parrisiica utolsó idejében.

Az itt érintkezéssel foglalkozunk
meg a közeiben oly értekezésekkel is, melyek, mivel az újkor
philosophia állásponyjáról vannak szószóló, a parrisiica
állásponyjának előszérii műveltségét szem raxatmát, nem I köze
is raxatmát. Ezen értekezések részei: 1. a há-
romsági tan az újkor, bölcsesség szempontjából. 2. Az istenember
két természetének fogalma a mai bölcsesség szempontjából.
Ellenrészek ezen tan ellen. Strauss. Fűbingai iskola. Dana. 3. A
szabadság fogalma az újkor, bölcsesség szempontjából.

Az egészen befejezi a parrisiicai bit-
tevére való visszajáratást.

Szeró világosan látni, hogy a közei,
a mit a parrisiica, saját állásponyjáról, korá fejlettségével meg-
felelőleg, raxatmát követ, és a közei, a mit az újkor, saját
állásponyjának bemutatása szerint, természetesen előfaj-
táz, nincs felszerüléssel megállapított összefüggés. Éi még is hely-
adott a yuzsa önkényes kijelentéssel. Azon okok, melyek
kezt incesse védelmére jöttek, a gondolkodni tudók köröl
egyfelől sem fogják az új meggyőzést, hogy az érintett elve-
gyítés idő- és igazán raxatmát.

Hiútlonban szeró munkájának a kö-
zei is oly elismeréssel ad, mely nálunk mind raxatmát,
mind formájára, mind nyelvezetére néve valódi nyelvény.

A 3-dik számú munka vagyis *Praxis* Odón
vallásbölcsészete, 1844-dik évben adott ki: tehát az itt meg-
emlékezők sorába nem raxatmát.

A 4-dik szám alatti munka vagyis *Conciliatio*
Gica Tavasvalari lélektanra nincs azon keltekekkel ellátva,
melyek az akadémiai nagy jutalom és a Maxmilliani jutalom
odaítélésakor fűkéslegesen jönnel raxatmát. Iykkal raxatmát
állásponyjáról jöttek most raxatmát a lélektan, hogy sem az, ami
a munkában adta van, képlegének mondathatnak. Tan-
raxatmátban semmi új formája pedig raxatmát, mely a szerde-
legesség határain raxatmát nem raxatmát. Bizonyos mindamellett,
hogy több jó oldal nélkül sem jöttek.

A 5-dik számú munka szemelvényeket
nyújt, melyektől világosan lehet az következései, hogy szeró
philosophiai teherekkel bír, valamint az is, hogy a philosophia-
lás raxatmát kütörös előszerevel raxatmát: de mind az nem
elégéses meg azaz, hogy, mint yalyáro, a kitűzött jutalmat-
ban kért raxatmát.

A 6-dik számú munka vagyis *Da-
bics* Kálmán logikája iskolai kézikönyv, melynek raxatmát
szeró a külső tekintetek miatt igen azon szabadságról raxatmát
te, mely fűkéslegesen jöttek azaz néve, hogy a raxatmát felfogott

igazság érdekében létezhetett elismerés fogadásosan annu-
kalkuláshoz. Példái, melyekkel a szabályos elvonásaitól jár-
mazó humálysággal akart segíteni, a jórán pedagógia kö-
vetelményeinek sem felelt meg. Sőt nyelvezete sem min-
denütt aránytalansággal is, bármily akadékoskodásról ment,
folyékonytággal állíva, mely nélkül az iskolai körkörny-
sokha sem jüthetők ki.

A 7-dik szám alatti forrása vagyis Do-
minikusoktól, hogy a felvett váratlanul költésessé. Kiket a
követelmények ellen; de a nélkül, hogy olyféle raj-
kosságot mutasson, minővel ökölvesszővel kell annak
bíráni, a ki, a valamely ügy határain belül mindig jönnel
társasodó, eszményről lezárkodik. Tanulmány mindamellett is
itt-ott igen megrható e dolgokra.

A 8-dik számú munka vagyis Lubich
alapítványosai vonatkozás, e helyen nem mellőzhető. Tan-
talma nem új; formáját sem lehet olyannak mondani; de
nátunk új maga az egész. Iskolánk filozófiai osztályán
belül alig mutatkozunk föl munkái, melyben a filozo-
fiai szempont körül valamelyik nagy tárgyalat volt,
a tárgyat ez itt Hebbel szemponttal megvizsgálta.

Ugyan e munka indítása azon kap-
kodás nyújtott, mely nátnak a közevetés ügye körül mutat-
kozott. Szóval úgy találja, hogy e kapkodás forrása Hebbel szem-
szemben kétségtelen; és mivel ez nemelyek főtisztelet nem a
kraják tanácsosnak itéli, hogy Hebbel szemponttal alapít-
ványosai, a másoknak azokra vonatkozó véleményeivel együtt
nyilvános kiadványnak kétségtelen. Kétségtelen sem kéne, hogy nátnak
e dolgokat iskolai nyelvezet.

A 9-dik számú munka vagyis Az em-
ber jellemi elezésül szóló munka is egy azok közül, melyek
nátunk kétségbe jöttek. Nem vagyunk ugyanolyan elme-
művek nélkül; bizonyos mindamellett, hogy a birtokunkban
levő közt alig találunk olyannak, mely az emberi jel-
lem elezésére annyira megrázkóttatott volna ki,
és a feltételekhez úgy tárgyalta volna, mint a főtisztelet.

Szóval nyilatkozata szerint, e művek
az anyagelviség és hiányosság felvétel hüllőmai körüli
a vallási hit ajándéka. Ezekre néve legelőbb tehát jellemi ele-
zésünk, emberi méltóságunk, helyzetünk és viszonyaink
helyes ismerete.

A lélek önállóságától és a független se-
gedelmenekektől szóló bevezetés után az I. rész a léleknek,
mint önálló lénynek, alaptevéseire és más létezőkhöz való
viszonyaira vonatkozik; a II. rész a lélek alaptevéseire fej-
tegeti; a III. rész kimutatja a tehetségek egyensúlyát és ön-
hangzását. Az emberi jellemi elezését megismerteti.
se után, az I. függelékben kimutatja szóval a jellem tül e-
leiben való létezés alappját; a II. függelékben azt tünteti
föl, hogy a vallás jellemi elezésétől oly elemek, mint
a tudomány, vagy művészet, is azait valamint volt, úgy
lesz is mindentek.

A munka gyenge oldalát az exedenségekben
való fogymódossággal veszi. Szóval elezésre jár el. Mindazt felvétel;
a mit másoknál talál, mihielye az, esélye irányában, felhasználhatóságot
mutatkozott. Nem kíván valami újat adni; hanem azt ki-

vánsa együttesen és világosan olvasóval kövölni, a mi má-
sutt sem együttesen, sem oly világosan előadva nem találha-
tó. De azaz is megöröszte az, a mit az etiketizmus gyá-
körtői azéknak endnek híkerültni. A gyűjtelékektől, melyeket
röb, olykor álláspontra, máskor uszján fenyvontokua síere
egymásról kintörő forrásokból merítették nem endnak
oly egészen alkotni, melynek részei belsőleg függnek össze
egymással. A kéadises munkában is fordulnak itt-ott elő he-
lyek, hol az, a mi mondatik, nem hangzik mindenkor össze
a máx másutt mondottakkal. Ritkábban fordulnak ugyan elő
az ity helyek; de máx az is, hogy velők olykor találkoznk, ta-
nuskodit a mellett, hogy feaxió az egymásról előző oldalak ki-
egyenlítésekor nem érvényesítette mindig a kelte kárikát.

Nincs mindamellett e munkában fejere, me-
lyet sok jó, időreenteleg hasznos és értékesen alkalmasa-
tó saatalmi szerenat nem ajánlana. És így, ha állitható
is, hogy e munka által a fellérsani endas nem nyert új
terjedéset; bizonyos, hogy e tudás oldalai közül néhány jól
világosítottabbá lön.

A 10-dik számu munka Aristoteles Ni-
komaehoshoz címzett etikáját adja fordítmányban. Fordító
Haberm Jonathan. Nincs, a ki ezen etika beűit nem ismer-
né: ok sinus tehát axa, hogy a benne foglaltak bőrebben tá-
gyaltassanak. Csak örülnünk lehet, hogy valakára találko-
korott egyén, a ki annak faxadsággal járó is megmondot igény-
lő fordítására magát előszanta.

Ha valaha létezett kor, mely ezen etika
fordítását, az erkölcsi élet meglazultsága miatt, fűkségette:
a mi korunk usakengyan fűkségeli az. Nagyonnyel világo-
sabb ezen állítás igazsága. Fordító nagy foglalatot ott
iszodalmentek, minden e fordításra vállalkozott. Kérisge
nem horkosó érdemét emelik azonfölül még azaz esze-
véretek is magyarázatot is, melyekkel az ezen etikában
való eligazodhatást oly igen megkönnyítette.

Erk után iselre, til van az minden
kérisge, hogy az éxinezt munkák kövött kintörise, kérső bi-
ronyult olyannak, melyek a mélsánylőb figyelmet kíválőb-
ban megérdemlik. Erki: Lubrich Stajstól a nevelés törté-
nelme; 2, Domanoofsky kordáról a bölcsészet története.

Lubrich Stajst munkája sok sekin-
ceben jeles munka. Minden más előtt állithatói zola a, az,
hogy az, mine endományos elnemü, megfelel a tudomány eszei-
jétől fűkségéjen folyó azon köveendmenyek, mely Stajst,
hogy a magát endományosnak valló elnemü álláspontra körül-
tekintőleg, megmondottan és a kérisge folysonus érvényesíté-
mellett, tegyen megválaszra. Stajst tovább, hogy rágyá-
nak saatalmi mélységéből mindaz kimexitést, a mi abból,
a választott állásponz usmutatása perint, kimexithető. Staj-
st végre, hogy a mi a választott állásponthoz, sejedelmé-
re, valamennyi létszerenatán kéreztül, hű maxadjon.

Állithatói
Bart, hogy e munka nagy mére-
ben korszerű. Korszerű yedig azon badasságot miatt, melyet most
az általában vese nevelés dolgair arnyina megkákányosították.
A realistius és humanistius, egyoldalnakka vese állásponzokon
főtül, számtalan nevelési állásponz jött divatba, melyek, egymás-
sal ellenkezvén, a rájékorodást félőben tartogatók. Pedig ha vala-

bol kell, a nevelési pályán szaknyugyan kell a bajon segíteniünk.
 É pályán a jussa kisérgetés állásponztjának, mellékes zölök után
 törekvő. exsokratása soha sem hovat még elő jöt, nem is fog i-
 tyesmie előhoni soha. Szaxó e meggyőződés vezérelte, midőn munk-
 káját írta. Meg volt ő azval teljesen győződve, hogy a jövőben for-
 ga bajon csak a nevelés-kexeremény állásponztjának észszerű meg-
 kívényesítésé által lehet segíteni. Allicsarni tehát

az is, hogy Szaxó e munkájával azon egye-
 seknek Thasárnak, kik a nevelés dolgában már csak azé is kö. Tis
 relesek a valódi eligazodásig, mivel e nélkül a nevelési pá-
 lyán való megadulás jussa semfényesítés.

Ezeknek is a már mondottaknak kö-
 zekereében utulirott Vitézményadó Lubrich Ágost kérdés a-
 lacci munkáját itéli olyannak, mely a főtémlicett munkák
 körött, a nagy jutalomra vagysis a két-főár aranyra legin-
 kább méltó.

2, A Haxaribányi jutalomra pedig Du-
 mányfky Endre munkája bizonyul érdemesnek. Ha e munk-
 ka bresének meghataarításakor, a már fentebb megvott balfogás-
 söt, mely az egymástól távol eső idők virrományait összeruggi-
 tesse, és még más, ittott előforduló téves észlelvőt elváltin-
 iünk; ugy fogjuk találni, hogy igen sok jóval bővelkedik.
 Jutalomra igen ugy érdemes, mine formája. Egy kissé karotja
 ugyan csak föl a körítkori philozophia törekvésének; de az
 ugy tárgyolja, e hogyan még az nálunk senki sem tárgyalt-
 ta. Kérésge nem horkeri tény az, hogy, igazalmond határain
 belül, valódi nyexemény. Hétro is tehát azza, hogy Szaxóje
 e Haxaribányi-jutalom odaítélésé által megismereltesít.

Helt Budapestben 1877. April. 28-kán.

Horváth Gyulffy
 a. v. tag.

II. o.

MASTER
 TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
 KÖNYVTÁRA

1877: 20. sz.

Tekintetes Akadémia!

Dr. Dobosai Vince „Anatol. Arabi és Véglián nyelvészeti
vizsgál. florája és nyelvészeti és csomó, horraán átá-
rui végett külvött intékeresit, aron kijelentésel
terren ríff, hogy ez istellius kinyomtatása
deu nires semmi öfrenetelen -

Budapest Aprilisben 1877.

D. J. J. J. J.
L. J. J.

1071
1877

~~1877 május 9.~~
~~1877 május 9.~~

Arisztóteles 103.

1877 május 9.

3^{1/2} pms

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Az Akadémiai Magyar 117. határozata, a Ka-
rácsonyi-jutalom ítéletét ki nem adásának esetéről
szóvalkészen, elég megköveteli:

"ha a jutalom még ez esetben sem volna ki-
adható, akkor a ki nem adott 400 arany az A-
kadémia szellemképére maradjon s a nyelv és
szépírók ösztály javaslatára a Drama-
murgia körébe tartozó elméleti vagy irodal-
mi történelmi feladatok megfejlesztésére, pályá-
zás vagy megbízás útján, emlékirat formá-
jában."

Ez ügyrendi szabály alkotására (az előbbi beszám-
lókban) az angolok indokolt, hogy - a gr. Ka-
rácsonyi pályázatnál öbenceteg is kitűnő mű nyelvi-
vén csak a jutalmat - a pályázat ítéletét meddősége sem
a jutalom-ötlet megjelölésére, se a pályá-
zatokat s pályázatok feladatokat, sokszorára nem
veszélyes s az alapítvány még is a Dramamurgia és
Dramatologia (bár korábban) emeléseket kamatoztat-
dék, a mi kulcsfontosságú esélye.

Mivel a kért szabály a meghatározás fe-
lette járhat közelebb monog, minden csak a Dramatur-
gia körébe tartozó elméleti vagy irodalom történel-
mi feladatok megfejlesztésére" (Dramaturgia, holott a Dra-
ma irodalmat más emlékirat által is lehetne emel-
ni, előmozdítani. Lehet eset, hogy nem pályázott
Dramai mű, színjáték vagy irodalmi írás nyelvi
kitűnő sikerrel által érdemesebb lenne magát a Ka-

1072
1877

Magyarban legnagyobb drámai jutalomnak - utólagosan
s a kivívott is megállapították siker után - elismerés
jére.

Más felől, az irodalom emelésére szolgálhat,
vagy régi vagy új klasszikus drámai műveinek
- pl. Sophokles, Európa, ^{116. század} Shakespeare s Molière
(az időgickekkel szembe) fordításai.

Oly formát kellene tehát adni az idézett szabály-
nak, mely a drámairodalom emelését csak eszközök
je hátrá hi, vagy ha esetleg azokat egyszerűen fél is
vegye.

Részemről az általánosabb s az akadémia által
a két irányban minél szabványosabb lehet engedő for-
mala mellett volna s azért a G aláhúzott sorai
helyett ezt ajánlanám

„s a nyelv és képmű. osztály javaslatára, a nyelv-
„drámairodalom emelését és felvirágoztatását
„szükséges művek előállítására vagy utólagos
„jutalmazására fordítandó?”

Ha azonban ennél részletesebben és határozottabban
szabványosítást kívánunk, az alábbiak szerint lehetne
indítványozni:

„s a nyelv és képmű. osztály javaslatára, a
„drámairodalom emelését és felvirágoztatását
„szükséges művek előállítására vagy utólagos
„jutalmazására fordítandó. E mellett:

- „a) vagy a 400 arany jutalom elédetési váltság meg”
 „előző” öt év alatt fölmenőit s kiadvái és inodal,
 „másméltó becsel binó és pályadíj nem nyert
 „kiadvái utólagos jutalmazásaira, melyre nemve az
 „akadémia I osztályának általa bizottsága ^{levegő} ~~levegő~~ inodo”
 „kelt véleményet ~~feladatok~~ javaslatait;
 „b) vagy a dramaturgia könébe tartozó elmebeli vagy
 „inodalom irodalom feladatok megfejlesztését pályázás
 „vagy megvilágításán emközlésére;
 „c) vagy végre ó- vagy újabb kori klasszikus drámai
 „művek ^{világos} fordítását emközlésére.

Mindezekben, melyik is legyen a három kö”
 „ül válasszandó, az akadémia, a nyelv és képm”
 „osztályi osztály javaslataira öffe ülésben
 „határozza el.”

Indítványomat a Fel. Osztály fegyelmébe
 ajánlom.

Budapest 1877. április 23. kán

Szász Károly
 ut.

44
1877.

26 maj. 26.

Judicium
ex legibus 117 §-aia 4
modificata riva.

Beujyts
Kánkaiuf
(rt.)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

5te értékelés

1877 május 8.

3 pmd.

Budapest. 1877. April 24^{kez}

Igen tisztelt Nagyságos Titkár Úr!

E hó 11^{ken} a Szakgyűlés után tartott
bizodalmi értekezletben felolvasatott
ezen esem alatti értekezésem bírálatát:
„A vesén tett újabb kutatások eredményei:”

Mintán az egyik bíráló egy nyilat-
kozott, hogy ezen értekezés máris
kijött volna az ideán Vinkow Archi-
vumjában, a tisztelt bizodalmi érte-
kezlet azt határozta, miszerint én
mint szerző felszólításék, arról véle-
ményt adni, mennyiben all ez; bátor-
kodom tehát Nagyságoddal abbéli
véleményemet közölni, hogy Vinkow
Arhivumjában kijött értekezésemet
1876 December 11^{ken} megküldtettem;
- felemeltett kutatásaimat a vesék
közül (1877. ^{eddig} Januarius 8^{ken} ^{ig} frjertem
csak be, melynél fogva látható, mi
szerint a Lud. Akadémiának beadott

3
1877
Értékesítés nem lehet ugyan az, a
mely Virchow Archivumjában kijött.

Továbbá van Exercitiüm megjelölés,
mi, hogy ezen kis értékesítés, a
mely egész újat (eddig nem ismert
tényeket) tartalmaz, a Folytatása
annak, a mi 1875^{ben} a m. tudós
Akadémia által azon cím alatt:

„A vere vörös rendszere” kiadott.

Ezeknél fogva bátorítodan fel-
keltet Nagyságodat aziránt kérem,
sajnoskedjék azon lenni, hogy ezen
kis, csak egynekány lapra terjedő
értékesítés a Szakosztály Értéke-
zésében minél hamarább kijöjjön

Virchow Archivumjában kijött értéke-
zésem jobb íráse terjed.

Megkülömböztetett kizárólag
Nagyságodnak

aláírtas Szolgája
L. Enkossék Poszty

KÖNYV
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1073

1877

1877.

Postelt Etikkari vi!

Van herenseren meykäseni an Teis' ontaly vilamenjet Herkelendy Esymard as-
nah „Az unnos doh'ot" is' dolgoratadot, a mely a mult ei oct. 2 an
tarkod' omes' ilet'ot leled' ad' an Teis' ontaly her. An ontaly Ballozi Mo-
s. t. bisulata alapjan' a dolgorat'ok vis'ok'it'it' hat'arata, mert teljeren
elhiburod. Ide ruom a be'arat' ma'solat'at is, a mely a herivel' notendo'

/.

Budapest apr. 27. 1877

teljes kitételel

Gyulai Pal.

ontalyk'it'ar

1074
1877

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1877.

Tietelt Sittler Mr.

A mult es oct. 2án tartott önkös ülésöl áttételt az I. és II. osztályhoz bí-
 valat szept. 22. napján tartott közgyűlésen "Az ember epóna" című költséi mű-
 ve, a melyet az akadémián elnököknek küldött volt be. Az osztály déry
 József lev. tárgyát adta ki bejáratára e művet. A bejárat f. i. márt. 17-én
 tartott osztályi ülésen felolvastatták, katasztrófát, hogy bír a műnek tartalmas
 volta, a helyes-körrel sikerült vélelmi méltánylást érdemelték, mint tanmü-
 nek van is bizonyos történelmi és bölcselmi becs, de mint inkább költséi
 mű, mint epón, jelen alakjában nem kelthet az iródalom nagysejere s nem
 okyitandó, hogy az akadémián főmájá aludt leson világot, egyházmű az is
 katasztrófát, hogy a híresítet maiclata a kerösel költészet, a melyet van
 kecseseim ide rüni.

Budapest april. 22. 1877.

Tölgyes Lászlóval

Ludovik Dal

osztály titkari

1075
1877

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

33
1877.

Tisztelt Esti kúri Ura!

Az I. ö. osztály f. és april 21-én' értekezési üléséből a "köszölkész" kérelemmel kapcsolatban az önkéntes ülés eléré; engedtesse meg Magyar Állam úrnak, a ki nem akadémiái tag, hogy a jövő 14-én' tartandó osztályülésem személyesen olvashassa föl "Az igy nevezett nagy aspirátus phonetikus címkéjéről az 'í' cimből" című értekezését, a melyet az osztályértekezlet jóváhagyására elfogadott.

Budapest april 27. 1877.

teljes tisztelettel
Székely Pál
osztályhatáros

1076
1877

TV 27

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Tisztelt Bizottság!

Marxius havi ülésünkben a Phallus imperialis Kälchbr. és Phallus impudicus Lin. ugyanarossága iránt támasztott kérdés ügyében nyert megbízatásom folytán felkértem Leydeni egyetemi tanár Dr. Suringart, hogy a Phallus imperialisnak a Tekintetes Akadémia részéről velem közölt ábráját hasonlítsa össze Clusiusnak Hollandiában írott arau eredeti rajzaival, melyek az általa Pannoniában talált gombákról írt műve ábráinak alapjául szolgálnak: Suringar készségesen teljesítette kérésemet, de - siker nélkül, mert, mint m. hó 25^{én} kelt sorában tudósít, Clusius eredeti rajzai között Phallus-ábrát nem talált, s még arau ábráinak rajzát sem, mely Clusius eulitett (s növénytani könyvtárában is meglevő) munkájában fűzetekben megjelent.

Ezek folytán gaudolom, hogy Dr. Flaxsilmaynsch kérdésére legalább ez irányban felvilágosítható lehet.

1077
1877

Birosházi 103.
1877 május 9
6^k pos.

Kitűnéssel tisztelettel
Budapest, 1877. május hó 1^{én}

A Tisztelt Bizottságnak.

Elkövetkezettje.

S. Haynaldházi
kalasai erjet
mint biróssági elnö.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1877

coll.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A Békésmegyei tanítók ~~Kara~~ megegyezvén a Kor inté-
szavat, egy testületté egyesültek, hogy így
közös erővel annál biztosabb eredmé-
nyel működhessenek a nevelés-oktatás
szent ügye körül. A testületi szellem
ápolása mellett a paedagogia terein való
tökéletesezés és önképzés lévén egyik
főczélja ez Egyesületnek, első kötelessége
volt az erre szükségelt eszközök beszerzé-
se, s egy tanítói Könyvtár alapítása.

Ugy hisszük, hogy Nagyméltóságod
előtt éppen nem titok az onszomorú tény,
hogy hazánkban a tanítói kar díjazása
sokkal uskélyebb, semhogy abból a va-
lóságos ember az évről évre drágább Köny-
vekre sokat költhessen.

Ezen körülmény indította az em-
litett békésmegyei tanítóegyesületet arra,
hogy jelen aláíratos kérelmével Nagy

Méltóságod

1078
1877

méltóságához, mint a magyar tudományos Akadémia
elnökéhez járuljon, bizalommal esedet-
ven: méltóztassék az Akadémia azon
kiadványait, melyek a nevelés-oktatással
való rokonságuknál fogva a tanítók
önképzésére alkalmasok, egyesületi
könyvtárunk számára kegyesen adma-
nyozni, illetőleg a tud. Akademiánál
kieszközölni, hogy azok alólírott
egyesületi elnökhöz juttassanak.

Aláíratos esedezésem ismétlése,
és hazafias üdvözlétem kijelentése
mellett vagyok a
Nagyméltóságú Elnök Urnak
B. Gyulán 1877. máj. 1.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

aláíratos szolgálója
Elek Lajos.
a békésmegyei tanító Egyesület
elnöke.

A

Magy. Tudományos Akadémia
Nagyméltósági Elnökségei
hez

akadémiai kiadványok
adományozása ügyében
benyújtott aláratos ese-
derése

V. 71

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

a

békésmegyei Tanító-egyesület
nek.

In

Dr. Györgyó Tamas
Szajainak.

Okim!

T. Kitevőnk

Az Akadémia jelen évi nagygyűlése,
amint a mellékelt körlevélben néha,
levegő Vezérlőnk méltóságát,
folyó május hó 23-24. nap,
járva lévő kitévőnk: ~~levegő~~
szerevisim van fülkérni / okim
de / hogy azon üléshöz meg,
jelenni is, az Akadémia 24.
s. ad. sz. az igazgató tag,
jogait gyakorolni méltóságát.
Tetsző kitévőnk maradván
Budapest 1877. május

(Kitevőnk)

aláírás, hely.

a M. T. Akadémia
elnöke.

1079
1877

[Faint, illegible handwritten text]

[Faint, illegible handwritten text]

Május

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

77

Nagygyűlés' Szeged város. máj. 23.

Hatalmat bejelentés
Aranyérem Községi program.
Aranyérem vállalkozás bejelentése.
Szalmak elbírása
I. arany.
II. arany.

Szögél felvétel ^{III. arany} elégzése
Új szalmak
I. arany.
II. arany.

Aranyérem és szögél szalmái indisvágyai.
Aranyérem ülési hasznos a pótlék szögél szalmái.
Szögél szalmái szalmái szalmái?
Szalmák szalmái szalmái szalmái.
I. arany.
II. arany.
III. arany.

Május 24.

Egyes ülés.

1.) Elnök és mai adatok változás
változás elnök, szalmák szalmák
szalmák, szalmák.
Szalmák szalmák.
Szalmák szalmák.

Nagygyűlés' 2-ik nap.

1.) Szalmák szalmák. szalmák
2. A szalmák szalmák
szalmák.

1080
1877.

Magyarországi
Lorincz

ERŐS
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1877

49
1877.

03

Jelentés

~~az 1876. Nádasy-juraltornáról az I. ö. ország~~
~~1877. május 22. tartott ülésétől.~~

La I
ország
jelentése
nérint

A gr. Nádasy Tamás nevet viselő alapítványból ki-
szűnt a juraltorna négy pályamű érkezett, de közülől csak
a II. szám „Bokrosos világ” című érdemel si-
gyetmes, bár el sem oltam, hogy méltó volna a jura-
lornára. E érdeme a címűs nyelvi, verselési s egy pár
lyrai vagy humoros hangulat sikerültebb kifejezé-
se, noha a valódi humorig nem képes meglepedni, a-
zokban csekélyen és jellemrajza epikus stílusú
zott, mint erőteljes. ~~Az alapítvány~~ A szerző
egyik csekélyen is sehoggy sem tudja valószínűvé
tenni, az erőfeszítések hiányoznak úgy a bonyolítás-
ban mint a kifejtésben; a jellemrajza epikus nem a,
valódi humoros lény, a mű egyetlen alakja sem si-
került - az élet bizonyos érzélyös felfogása miatt a
karakterizálás vonások is ámosódnak. A juraltornán
nem adása karakizáltak.

Budapest május 22. 1877.

Syutai József
országjelmű

E nérint a nagyszűntés a juraltornának
ki nem adását karakizták, s a jelzés levelet
felbontatlan mezejéremek.

Kelt Budapesten a M. T. Akadémia
1877 május 23. án tartott nagyszűntésétől.

Arany János
főtörök.

1081/1877

I.

Káldy

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

I.
Samuel dij

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

48
1877.

04

Telepítés

~~1872-1876 évben költöztetett Fekesházi jurtalomból.~~

~~1877. május 22. napján üléseiből.~~

A Fekesházi jurtalomból minden átvitték volna a karabon kiválasztó bizottság nyelvi (a magyar nyelv) és stílusmunkák pályáinak, melyek a magyar nyelv és irodalom megismerésére és előmozdítására, kért nagy össze kömpösköztet. Az

7. L. Ország

1872-1876 évben megjelent stílusmunkák között egy sem találtam jurtalomból indultak s azóta az üggyel 1874. In évben a m. kir. vallás és közoktatási minisztériumtól felkötötték, hogy a

Kajánlata

kömpösköztet az Akadémia wjén pályázatokra detei méltóságok.

~~Budapest 1877. május 22.~~

~~Legutóbbi~~

A nagygyűlés a jurtalom ki nem adásá katarozza.

Kelt Budapesten 1877 a M. T. Akadémia 1877 május 23-án tartott nagygyűléséből.

Arany János
főtitkár.

1083
1877

I

Felcsikvay.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

57.
1877.

Tiszteleköt Tisztelt Úr!

Van részem az I.^o osztály pályázataira nével
az osztály körkeresés kiírásait följegyzem:

1. A Tóthi-írások 100 # számújára
hindesendő 1877. Dec. 31-re.

2. Az idén ki nem adott 400 # Károlyi-
írások hová fordítására az osztály részéről nyílt be-
járásos.

Hindesendő újra vizsátra 400 # 1877.

December 31-re

Továbbá kinty drámára a rendezés 200 # 1879.

dec. 31-re.

3. A Marcibányi (keresés 85 #) hindesendő
1877. dec. 31-re a „Kisó sóhót”

Továbbá a rendezés 40 arany 1878 dec. 31-re
a körkeresés kérdésre:

+

4. Az idén ki nem adott Károlyi-írások
újra hindesendő 1878. dec. 31-re.

5. A Horváth - Szabó „Révay élete és munkái”
pályázata 1877. Dec. 31-re újra ki-
tesendő.

1084
1877

G. or

I.
új jutalmak.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMLA
KÖNYVTÁRA

A Marsibányidíjra hitizott
pályakérdés. ~~⊙~~

+

4.

* Kivántatik a népszerűből s az irodalom vala-
mennyi korzarából vett hiteles adatok nyomán
a hogy kötőszónak mondattani tárgyalása,
& kötőszó használatára nézve fölmerülhető
minden kérdés /: péld. mi a hogy tulajdonképi értelme?
Hányféle hogy-os mondat különböztethető meg?
Melyek a hogy-gal rokonítelű kötőszók?
Mikor és mely kötőszóval váltható fel a hogy?
Mikor hagyható el egészen? Mi különbség van
a hogy és miszerint, a hogynem, hogyszem hogy-
ne, nehogy között? Melyik helyütt áll a hogy
a szórendben? s az / rendszeresen tárgyalandó,
& a kutatás eredménye elégséges, pontosan idétt
példákkal vizsgálandó.

Tartalma a Marsibányi alapítványból
nyolcvan arany.
~~Indulástól 1877. máj. 22.~~

Hasáinap 1878 december 31.

Az utalmat nyert m^s az ~~Lejzert~~
Akadémia tulajdona marad.

Jonosi Theodorok
Eml.

1085/
1877

A II. osztályból

I.

Az 1878. évi Akadémiai Nagyjutalom (200 arany) és Marribányi mellékjutalom (50 arany) az 1872-1877-iki években, ~~nyomtatás~~
~~mind a társadalmi tudományok terén~~
~~mind a természettudományok~~ megjelenő munkák
közölközésénél kéven oda illetendő: figyelem
mellesleg az ily munkák esetén, hogy művészek
Nem 1878. január végeig a főtudományok hivatalos
küldött bejegyzésében a be nem
küldött munkák is ~~is~~, melyekről
az Akadémia tagjainak tudomásuk van,
~~és a~~ ~~gond~~ részt vesznek a pályaszóban.
Sőt ha az Akadémia híradásában jelennek
volna meg, vagy könyvtárában más
békületnek volna, hivatalos írási
lehetik az, hogy a békületen munkával
persze pályáim hívás...

I

Jelentés

az akadémiai nagy-jutalomról
és a Marsibányi mellékjutt,
leíról.

A jelen nagygyűlésen az
akadémiai nagyjutalom az
1871-1876 évkörben megjelent
bölcseleti munkák egyikeként
volna odaítélendő. Mivelhogy
azonban a II. osztály által fel-
kelt bírálat ~~együtt~~ ^{közül} ~~és kettő~~
~~meggyőződés~~ így nyilatkozott,
~~egy~~ ~~szöveg~~ [évkörben meg-
jelent bölcseleti munkák
sorából egyet sem jelölhet
ki mint olyat, mely ~~terjedési~~
~~fontosságát~~ ~~önálló~~ ~~fontosság~~
nagyobb jelentőségű nyelvi
kérdés a tudományra előbbre vitte
volna, akai önálló forrás-
tanulmányok eredményeit
~~lehetővé tenné~~ ~~az~~ ~~az~~
~~felvilágosítás~~ ~~széles~~ ~~terjedéssel~~
~~magának~~ ~~sem~~ ~~ered~~ ~~vél~~ ~~ingy~~
~~és~~ ~~szó~~ ~~a~~ ~~nagygyűlés~~
a f. a. nagyjutalom ki-
nem adását ajánlja.

[mondott

Takar

[teljesítő; ennek folytán

¶

A Marsibányi jutalomra,
~~a bírálat által~~ ~~szó~~ ~~szó~~
~~szó~~ ~~a~~ ~~nagyjutalomra~~ ~~ja~~
~~szó~~ ~~szó~~ ~~szó~~ ~~szó~~
~~kérel~~ ~~az~~ ~~osztály~~ ~~szó~~ ~~szó~~ ~~szó~~
~~szó~~ ~~szó~~ ~~szó~~ ~~szó~~

feltehető

Dománovszky Endre l. s. 3. a
bölcseleti története "crimé"
munkájaisal 1875-ben meg

1086
1877

jelent második kötetét ajánlja,
mely az egyházi ügyek körét
széleskörűen, behatóan
és objectivitással tárgyalja,
mirel fogva általában jól,
csékesi riodalumunkban
lenyeges hiányt pótol.

Nagygyűlés

A nagygyűlés elfogadja
az osztály javaslatait, a
nagyjuttalmat ez állalom.
mal ki nem adja; a Karsai,
bányai juttalmat pedig
Dománovszky Endre nevesen
munkájának tudaiséli.

Kelt Budapesten, a M.
T. Akadémián 1877
május 23-án tartott
nagygyűlésénél.

Arany János,
főnök.

Jelentés a Grove-jutalomról.

5

A Grove alapítványból, 60 arany jutalommal, a ~~kiértés pályakezdetés~~ ~~is~~ ~~kiértés~~.

(Adassék elő a tudomány, [Kittűrés] pályakezdetése irodalom és művészet állapotát Magyarországon)

~~A K... két pályán~~ munka értékei.

II országos bíráló

A II számú, melynek jelcíme "L'union fait la grandeur", azaz "egység a nagyság", azaz a pályaszerzők szándékát csak kivonatolva, s így a fennálló pályaszerzők pályák értelmében tekintetbe se jöhet. Egyébként a ~~kiértés~~ ~~egyhangú~~ ~~kiértés~~ ~~is~~ a rendelkezésre álló Kútsági Kézirat körül teljes tájékoztatást ad, és nyelvé sem kifogástalan.

A I számú pályamunka, melynek jelcíme "A nemzet sorsa a dicsőségeinek..." Nem oltya meg teljesen a feladatot; ~~igly~~ a karai tudományos, művészeti s irodalmi állapotokat csupán külső jelentkezőkben tárgyalja; 7 fel nem érintette a ~~szellemet~~ ~~mely~~ ~~arokat~~ ~~átharok,~~ ~~és~~ ~~az~~ ~~összefüggést,~~ ~~melyben~~ ~~arok~~ ~~a~~ ~~társadalmi~~ ~~és~~ ~~politikai~~ ~~életet~~ ~~állapotát.~~ ~~Felsoolya~~ ~~az~~ ~~irok~~ ~~műveit~~ ~~és~~ ~~a~~ ~~művészet~~ ~~állotásait,~~ ~~se~~ ~~nem~~ ~~jellemeri~~ ~~arokat.~~

szintén a bíráló ~~önkényes~~ ~~szellemigye~~ ~~szint,~~

7 de F és a viszonyt, melyben az Európa egyéb államaiban jelentkező tudományos és művészeti mozgalmakhoz

II.
 Lovone

A pályamunka részje

MAGYAR
 TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
 KÖNYVTÁRA

~~és nem autotópa hi, hogy a~~
~~szily viszonyban állon a hazai~~
~~személyesség és minőség~~
~~az akkor Európában egyébként~~
 gaitan. Vegye az előadás
 is nekerkes, miszt hogy art
 komas latin ikeresek és
 polemikus kitérésnek hakt,
 jál meg.)

(Kis részről azonban ^{magyar} magyar,
 tomnal gyűjtötte öf és
 állította öfpe az mi a pályán.
 Kérdés tárgyánál a vonatko,
 rólag mindaddig isaton;
 az anyag csoportosítása is gyű,
 az előadás utolsó és nyelve
 kifogástalan; minél fogva ké,
 melk hiányai dalsára is
 a magyar irodalomra nevére
 harkos dolgotatnak tekint,
 kéto.

Az osztály, tekintettel arra,
 hogy az Ügyrend 93 és 96 §-ai
 a jutalom a viszonylag legjobb
 pályamunkának, ha egyenes,
 mint szavára is értelmes
~~szavak~~ a jutalmat kia,
 datni rendelit, és csak oly
 munkát rár hi a jutalomból
 melyből a tudományra semmi
 karon nem harkomolniet:

ajánlja, hogy a jutalom
 azt számú pályamunkának
 adassék ki; részje felkötés
 talván hogy ~~szavak~~ az
 szavó ~~szavak~~ utján
 Közvetlen társai kivainá,
 előbb a bírálók értékelési
 alapján dolgozza és.

Emellett a

A nagygyűlési elhatározás az I. tanács, elfogadja
 az osztály ~~szavak~~ véleményét,
 javaslatára alapján a jutalmat az I. tanács juttatja,
 munkáját adaltilta, melynek feltételez jeltől és lenet,
 kol e rész rind hi:
 if. Szinnyey Sándor nádor úr kérésére,
 a majd jeltől lenet feltételezéstől elhatározás,
 tava.
 Kelt Budapesten, M. T. Akadémia, 1874. május 23-án
 azaz nagygyűlési ülésről.
 Dr. Nagy Sándor
 főtitkár

A M. Tud. Akadémia II
Országos 1877 május 22-én
tartott nagygyűlési előterjesztés,
ben a "Követségi" három
esendőre Horváth Mihály rendes
tagot elnökévé újra megválasztás,
sra; mit a nagygyűlésnek
tudomására hoz.

11.

elno

MÁGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMA
KÖNYVTÁRA

1087
1877

Telenzés

Az I.^o osztály elnökválasztásáról.

Az I.^o osztály 1877 május 21-én tartott
ülésétől.

Az I.^o osztály f. év május 21-én tartott ülé-
sében gyakorolván osztály-elnök-választó jo-
gát, a következő három évre Rutsky Fe-
rencz t. tagot választotta elnöknek 13 pa-
varattal ¹⁹ ~~14~~ ² ~~1~~ szavazattal.

Budapest május 21. 1877.

Lyonel Paul
osztályelnök

ad 1087

1877

40

I.
Antevallás

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Uj jutalomtétel.
~~A II Országból.~~

III

A II Országból.

~~2~~ 2.

Adassanak elő, kello" kaba,
rossággal kifejtve, a nemzet,
gardaság és pénzügytan jelen
állása szempontjából megbitárolva,
a művelt államokban fennálló
állami adórend szerel, tekintettel
azon kumbéggalra, melyek
aróbból káros adórend szerünl
javítására néve roshatók.

~~***~~

Jutalma a Fay András nevűre tett
visele" alapítványból, a káros
első" takarékpénzesi részre,
3000. s. e. ft.

Határidő ^{nap} 1879 december 31.

~~***~~ 3

Az azig ingadorásánál
hasáa a kereskedelmi for-
galomra.

Jutalma a Dora-alapít-
ványból 50 arany.

Határidő" 1878 decembe 31.

A jutalmazásra máis
kijelölt munka,
a szerő" által, legalább
500 példányban
kinyomtatandó,
különben a jutalom
nem adatik ki.
A munka a szerő"
tulajdona marad,
ki abból három
példányt a károsé.
penztárnak átadna;
Közlet.

1088
1877

18

18

[Faint, mostly illegible handwritten text in cursive script, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

II

új juttatás

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

[Faint, mostly illegible handwritten text in cursive script, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, mostly illegible handwritten text in cursive script, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

A III osztályból.

IV

1.

Kivánstatik Magyarország
faunájának valamely nagyobb
családja magánrajzilag
kézzelva.

Jutalma a Vitéz-alapsít.
vegyből 40 arany.

Határidő 1879 december 31.

A jutalmat nyert munka
az Athenaeum szelvénye.

1089
1877

III

Magyar Tudományos Akadémia

gy. jussal

III

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

100/54

46
1877.

Ismerés

Ar I-ös osztály tagjainak a közlés ar I-ös osztály
1877 május 22ⁱⁿ napján közléséből.

Tifliszi tagok ajánlatok Nichy Antal k. t. 17
szavattal 18-ból, s így kis számúnyi többséggel
mint oly korai és inó, kik az Akadémia leve
és java megbedését várhatják, s a hi mint művészi
az Akadémia és Kiszatodás tanúság Könyv bura-
gion és laoznosan működik, s úgynevezett evonkón
a felchi pályázatát ifj. Tifliszi tag többséggel ki-
választán, c. Könyvtárny is ajánlja megváltásának.

Levelező tagok ajánlatok Volf György budapesti
tanár 15 szavattal 18-ból, s így kis számúnyi töb-
bbséggel, mint oly nyelvtan, a ki a magyar nyelv-
tanítás körében buzgóssággal s nem mindennapi kitétel
nyitja, hanem j. c. és érdekes és bírálatot is, az
Akadémia által kiadott Nyelvtanításának szerkeszté-
sében is közre működött.

Levelező tagok ajánlatok Beöthy Zolt budapesti
tanár összes szavattal, a hi nem csak mint re-
gény: és befolyás, hanem mint művészi és inoda-
lom-összeírás is kiemelkedő magát és jobb stílus-
saink közre tartozik.

Külső tagok ajánlatok Ebers György az ac-
gyptologia tanára a lipsei egyetemen 17 szavattal
18-ból, s így 2/3 nyi többséggel, mint oly fényes,
a ki nagy philologiai munkát, mint a Szepirodalomnak

1090

1877

egyik

egyik leghivatalosabb képviselője Németországban
egy mind két irányban méltán helyet foglal.
has az I-ö "székely kútsó" tárgyú kötet.

Budapest május 22. 1874.

Gyulai Pál
osztálytitkár

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

I.
Tagok

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Írónat,

a m. i. Akad. mathem. és természettud. osztály
1877 május 8-án tartott 3-ik értekezletének jegyző-
könyvéből.

Olvasták a fötírák írása, melygel a beérke-
zett tagjelölő leveleket szám szerint ötöt az osztályhoz
1877 ápril 3-án álltss.

I. Rendes tagul ajánlások egy.

1. Dr Balogh Fülöp budapesti egyetemi
tanár az orvosi heti lap főmunkatársa, számos e.
redeti értekezés szerzője, melyek nemcsak az Aka-
démia de több külföldi szaklapban is láttak nap-
világot. Egy sorjedelmes tankönyve az akadémiai
nagyjuttalmat is elnyerte.

Ajánlja Lenhoffék J. és Fűrök J.

II. Levelező tagul ajánlások öt.

1. Herman Otto múzeumi őrségéd, ki, Ma-
gyarországy pötkfaunája című művével és számos
értekezéseivel ismerést nyitott ki magának.

Ajánlja Fűrök József.

2. Dr Horváth Géza bányamegyei kerületi
orvos, aki előtt Budapesten a természeti múzeum.
nak is tagja. a magyarországi Henniherák specialis
nővelője, számos önálló szakdolgozat szerzője, melyek
a bel- és külföldi szakirodalomban megjelentek. Ír-
vübe e szakmával hazánkban ismeretesen senki sem
foglalkozik.

Ajánlja Fűrök József.

3. Dr Kásay Gábor megyei főorvos. 20 éven át működ-
dik a természettudományi és orvosi inodatum neregén.

munkái körül emlíendő „A gyógykezelési tudományok alapvonalai, melyek felől t. i. a kéméresszajnos is dolgozta ki; „A kéméresszajnos tö az orvos és kéméresszajnos munkái köréből.”

Ezen kívül több más észrevétel az orvos szaklapokban.

Ajánlja Dr. József József

4. Ferpely Antal bányatanáros és a seb. med. bányász akadémián a vas kohászati tanár, segyüttal 1875 óta az intézet aligazgatója. Sok jeles cikkke a Bülföldi és népban a honi szaklapokban lettek közzételve. 1871 óta szakbeszélő magyar nyelvben a bányászati és kohászati lapok - a természettudományi lapokkal ismét kiürült vas kérdésen dolgozott fényes eredményekkel mint ezt a már megjelent munkái tanúsítják. Ezenkívül diszertációjának próbatanúsága az is, hogy 1874-ben tanárnak lett meghívva a Freibergi híres bányászakadémiára, de ő Schmeppen maradt.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

Ajánlja Bertho János.

5. Kriesch János a polytechnicum az állásban tanár. Önálló írásokat és kisebb külföldi közlések valamint iskolai könyvek és a gyakorlati közlekedés vágyó pályadíjjal is jutalmazott munkával tüntette ki magát. Az inodulom során 1863 óta számos munkája jelent meg ezen irányokban. Különösen határunk és határnyelvisíróink című munkája az, mely a viséjérmémet árnyalta.

Ajánlja Szivaldy János

Budapest 1877 május 15.

Dr. Szabó József
Orvostudós

A M. Tud. Akadémia II. osztályában
ajánlottakat

A) Tiszteletbeli tagokul

1. Botla Jivadar 1872 óta az Akadémia rendes tagja, a magyar történelem és jogtörténet egyik legalaposabb munkáira, ki-előhaladott korá dacára folytonosan élénk irodalmi tevékenységet fejt ki. Ajánlja Horváth Mihály r. t.
2. Graf Szécsen Antal igazgató tag, ki a „Budapesti Szemle” füzeteiben megjelent történelmi tanulmányai és a „Kisfaludy-társaság ülésein”, „Wellington hercegéről” felolvasott értékesítései által kitünő feldolgozó és európai látókörű történetíró gyanánt mutatatta be magát. Ajánlja Szilágyi Sándor r. t.

B) Rendes tagokul

1. Pesty Trigyes 1859 óta az Akadémia levelező tagja, ki évek óta fáradságtalan buzgalommal dolgozik az ország déli részei történelmi múltjának felderítésén, és e célból szíves kiterjedéssel levéltári kutatómunkát tett, melynek eredményei Temes, Szörény és Krassó megyék nagy monografiáiban köretelel fognak megjelenni. Regibtől munkáitól és szívesen íratolban megjelent nagy számu értékesítéseiért tekintve, az Akadémiában legújabb felolvasott dolgozatai emlitendők meg: „A szörény vármegyei hájdani oláh kerületek”, „Az el-tűnt régi magyar vármegyék”, — „Frankovics György magyarországi birtokviszonyai és a szerb deszpota cím”. Ajánlják Golyi Arnold, Nagy Iván és Fraknoi Vilmos r. t.
2. Pauer Gyula 1870-ben választott levelező tag, kinek „Wesselényi Ferenc nádor és társainak összehalálása 1664–1671” című 1876-ban megjelent két kötetes munkája mind a felhasznált új anyag gazdagsága mind pedig a feldolgozás tekintetében történelmi irodalmunk legkitünőbb termékeihez tartozik. Ajánlja Horváth Mihály r. t.

ad 1091
1877

C) Levelező tagokul.

1. Beöthy Leo, a kereskedelmi minisztériumban titkári és a statisztikai hivatal tagja. „A bankügy elmélete” című pályamunkája 1874-ben, az Akadémia ajánlatára, a pesti kereskedő tanácselnök által jutalmazva kiv. Legújabbban „Munka-érték” című alatti tanulmányt becsátott közzé, a társadalmi tudományok köréből, Magyarország jelen helyzetéről megvilágosítására és orvoslására. Ajánlja Keleti Károly r. t.
2. Gyárfás István, k. tablai úrnól. Számos gazdasági, jogi és történelmi értékesírei jelentek meg. „A Jász-Kunok története” című nagy munkája, melyből eddig (1870-1873) két kötet jelent meg, alapos forrástanulmányokkal készült és jelentős történelmi monografiáinak közt foglal helyet. Ajánlja: Szilágyi Sándor r., Pesty Frigyes k. tt.
3. Haan Lajos, Békés-csabai ev. lelkes, a békésmegyei régészeti és művelődéstudományi egyesület elnöke. Önálló történelmi munkái: „Békés-Csaba hajdani és mostani állapotairól” 1845. Harmadik kiadás 1866. „Ős Új Magyarországon története.” 1853. „Tena Hungarica, sive Memoria Hungarorum a tribus proximis seculis Academiae Tenensi adscriptorum” 1858. „Békés vármegye hajdani.” Két kötet. 1870. Ajánlja: Ipolyi Arnold, Nagy Iván, Szilágyi Sándor, k. Nyáry Albert, Pesty Frigyes k. tt.
4. Hallay Béni országgyűlési képviselő, kinek már a Csongrád Arta által szerkesztett Budapesti Szemlében több jelentős értékesírei jelentek meg. Magyar fordításban közrebocsátott Stuart Millnek „A szabadságról” int munkáját. „A szerbel története 1780-1815” című nagy munkája, melynek első kötete immént jelent meg az Akadémia kiadásában, az ezen népről ekkoráig int művel között első helyen áll. Ajánlja gróf Lónyay Menyhért r. t. és Flóráth Mihály r. t.
5. Körösy József a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója, kinek a statisztikai irodalom terén kifejtett nagy munkásságáról tanusodnunk következő önálló munkái: Bankkivizés és Pénzkezelésről. Pest 1870. Először jelentés a pesti

1870-diki népszámlálásról. Pest 1871. Pest sz. k. város 1870-
dik évben. Pest 1871. Pest városi építkezések. 1870 s 1871-ben
(Pest 1872) 1872 (1873) 1873 s 1874-ben. (Pest 1875.) Jövedelmi
adótanulmányok 1870 dik'évről (Pest 1873) 1871 és 1872-ikől (Pest
1875). A magyar kormány négy vasúti szerződésének bi-
rálata (Pest 1872). Plan einer Mortalitätsstatistik für
Kronstädte. Wien 1873. Pestvárosi statisztikai Évkönyv.
(Pest 1873). Pestváros népesedési mozgalmá (Pest 1873)
Adatok az árak történetéhez (Pest 1873). Welche Un-
terlagen hat die Statistik zu beschaffen, um richtige
Mortalitätstafeln zu gewinnen. A nemzeti statisztikai
kongressus megbeszéléséből (Berlin 1874.) Budapest gabna-
kereskedésének leírása (Budapest 1874) Pestváros halan-
dosága 1872 s 1873-ban és annak okai (Budapest 1875). Mit-
theilungen über individuelle Mortalitätsbeobachtungen.
(Berlin 1876.) Statistique internationale des Grandes
Villes: I. Mouvement de la Population (Budapest,
Páris, Berlin 1876.) Statistique internationale des grandes
villes: II. Finances (Budapest, Páris, Berlin 1874) Mind-
ket munka a nemzeti statisztikai kongressus megbeszéléséből
A fővárosi statisztikai hivatal Havi Füzeteként szer-
kesztése. (Élelveleg v. dik' évfolyam (Budapest 1873, 1874, 1875,
1876.) Emellett számos értekezés jelent meg hazai és
külföldi lapok- s folyóiratokban. Ajánlja Ketési Ká-
roly r. t.

6. Grof László Milloi. A saját családjáról írt történeti műve
e nemű irodalmi területem közt a legjobban köze-
tartozik. A Székesy Oklevéltár két kötetű közreműködé-
sével és átdozatkésége által jelent meg. Ajánlja Szilá-
gyi Sándor r. t.

7. Myslovsky Viktor, tanár a Kassai főreáltanodában.
Számos évek óta ernyedetlen szorgalommal keres fel, mé-
ri fel, írja le és stíluszerű rajzokban ismerteti felsőmagyar-
országi építészeti emlékeinket. Közlötte Bártfa, Kis-Trieben,
Eperjes és Kassa városokak nemcsak templomait és egyházi
kiszéleteit, hanem régi polgári épületeit is, részint a M. Ak-
ademia „Archaeologiai Értesítőjében“ részint a bécsi köz-
ponti bizottság köztömjében. A magyarországi műem-

- lékek országos bizottsága ismételve megbirta nagyobb munkalator keresetkivételével. Legújabbán 29 emlékle-
irását, 41 rajzzal küldötte be. Ajánlóját: Henselmann
Jmre r.t. b. Nyáry Albert l.t.
8. B. Orbán Balázs, országgy. képviselő. Önálló munkái a kö-
vetkezők: „Uttarás Keleten.” Hat kötet. „A fekete-föld leírása
történelmi, régészeti, természetrajzi s népismeri szempont-
ból.” Hat kötet, összesen 175 iv, 33 önálló és 317 szöveg-
képpel. Ajánlóját: Tróczy Arnold, Szilágyi Sándor r.t.
9. Orvay Lipót, országos almenyőtanács, ki több éven át Ná-
polyban tartózkodott, az Akadémia megbízásából a ná-
polyi levél- és könyvtárakban a hazai történelmi emlékeket
kutatta fel és másolta le. Hazájába visszatérve meg-
kezdette ezeknek feldolgozását, 1874-ben az Akadémia
Értelkezési körét jelent meg tőle: „Nápolyi történelmi lu-
tatásról.” A „fiakadok” is több értekezést követelt. Ajánl-
ják Trakói Vilmos r.t. Nyáry Albert l.t.
10. Dr. Ribáry Ferenc, a budapesti egyetemen magántanár, a
budai főgymnasium rendes tanára. Önálló munkái a követ-
kezők: „Hová való a mordvin nyelv? Magyar őstörténelmi
és nyelvészeti tanulmány. 1859.” „A baszk nyelv és nép.” 1866.
Francia nyelvre is lefordíttatott. „A pelasz leírás mai álla-
sa s a jobbágyok a hefeneknél és rómaiaknál. Akadémiai
értekezés. 1874.” „Magyarország oknyomozó történelme.” Ma-
sodik kiadás. 1874. „Egy lap Egyiptom óslovi történelméből.”
Akadémiai értekezés 1875. „Világtörténelem” Három kötet.
1869-1875. „Tiberius és Tacitus” Akadémiai értekezés. Ajánlja:
Henselmann Jmre r.t.
11. Lisztovszky Miklós, országgy. képviselő, a békésmegyei ré-
gészeti és művelődéstörténelmi egyesület titkára. Számos értekezést
adott ki a „Fiakadok”-ban, szerkeszti a békésmegyei egyesület
évkönyveit. Önálló munkái közül kiemelendők: „Az egye-
tetemes történelem főbb eseményei életirati vázlatokban” Hat
kötet. 1866-7. „A magyar költészet és prózallat képi könyve.”
1868. „A jepestan előcsarnoka.” 1872. „Magyar kölgyek. Élet-
és jellemrajzok.” 1872. „Szarvas város története.” 1872. Ajánl-
ják: Tróczy Arnold, Szilágyi Sándor r.t. Hege-
dus Lajos, Pesty Péter l.t.

(D) Külföldi tagokul.

1. Levasseur Emil, a párisi egyetem tanára, az Institut tagja, európai jelentőségű nemzeti-gondosági író, sines számos nagy művei közül csak azokat emeljük ki, melyek az aranyjéni és valuta kérdését, továbbá a francia munka-élet fejlődését tárgyalják. A Budapesten tartott nemzetközi statisztikai congressus alkalmával hazai állapotaink felől alapos tájékozottságot és hasznos iránt ösztönzést nyújtott ki. Ajánlják Kautz Gyula és Konek Sándor r. t.
2. Villari Ferenc, a florencai főiskola tanára, kinek Savonaroláról és Machiavelliről írt nagy munkái német, angol és francia fordításban is jelentek meg. Megújítását annál inkább ajánlhatni, mivel az olasz történetiről közül csak egy Cantu foglalt helyet Akadémiank külső tagjai közt. Ajánlja Frankenó Vilmos r. t.

II. v.

1877: 9. sz. ✓

A II. osztály 1877
május 17-én tartott
érettségiből állásait
szűcs R

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA
KÖNYVTÁRA

Hivatal

a M. Tudom. Akadémia 1877. ápril 21-én tartott
nyelvi és szövegtud. osztály értekezését nevezett ü.
lése jegyzőkönyvétől

27. Olvasult a förtökös ábrák f. e. ápril 30-ától, a
melyekről a f. e. május 31-ig nincs az ügyrend
szóval kivétel kivételéig beérkezett tagjaink levelei.
ket (öbren végig) átlesz az osztályhoz.

1) Stásk Tudóly v. t. ajánlja a förtökös Tudóly Lichy
Ársal t. tagot a következő indoklással: Lichy Ársal
nak tudósaitani állása és közzétételben álló jellemző
töriék arra, hogy több az Akadémia díjazása és java
ingyenesen várható. min. tudós és in. pedig az Akadé.
mia körül szövegtud. eredménye s így a förtökös tagok vártak
társai néve az alapozásból 14. §-ában felállított nőtől,
neh. mind a két irányban megföld. Ném. munkái a
következők: „Deprétych a nevelés köréből”, Présková je-
lentek meg a lapokban, most Sprenyá sőt alatt van
nak; fordította Stovarius Seumo-it, továbbá Lessing „Na-
thari”-ját, a melyet a Kisfaludy-társaság kiadása eljött
dott, s végre Macaulay Anglia történetét Jahab király
bukásától fogva, mely az Akadémia Könyvtárát birtokos
ad ki. min. műbirtok az Akadémia és Kisfaludy társ.
ság körében. Lapusan és burgon műbirtok, s ügyrendi és
vannak a Selchi pályázatát s így tagok elnö. végig híva
van, a Könyvtár is ajánlja megváltásának.

2) Budenz József v. t. ajánlja Wolf György t. tag-
nak a következő indoklással: Wolf György egyike azon
fiatal kanároknak, a kik a magyar nyelv tudományát kimerő
belsőszággal művelik és tudományok sítöről meggyőző bi-
közösítésre adnak. Wolf György dolgozatai a magyar sa-
nyban és Nyelvekben jelentek meg, népszerű ismeret, népszerű
bírálatok. Wolf emellett a régi magyar nyelvvel
újabb kiadással is hűre működött. Az 10 é. t. kötetet
kezdte, az Enty-Codex is a 14. és 15. kötetben az ő kezétől
kezd ki. mind e munkái a szóban magyar nyelv tudomány
posztumájának s egyben a nyelvészeti kutatásra és fejte-
getésre való hivatali képzésének zámóját Wolf az.

3) Georg Agost v. t. tag ajánlja t. tagnak Deóthy
Zsolt a következő indoklással. Deóthy Zsolt a Kisfaludy társ.
saságban belső tagja 1876 óta, nem csak min. befejezés

regényíró, ha nem mindegyik bíráló is inodalambarvár is ki-
tűntette magát. Legújabbon az magyar nemzeti ino-
dalom történeti ismertetése" első kötetére jelenik meg köze,
az első inodalom történeti munkája Joldy óta, a mely nem
követi vakon és nem szabványosan ki az utolsó tudós ino-
dalom történetet, hanem K. M. öm méltányolva ki is egé-
síti, sőt meg is igazítja. Azon his számú inodol köze
történet a his nem csak szöveg és szabványos irak,
hanem saját szöveg is van. Ezen óta nézet van az
Akadémia elérésében, mint az akadémiái könyve-
lész tudósítóján a Fővárosi Lapokban, s az akadé-
miában se hűbb és alaposabb, se kedveltebb tudósok ismét

4. Gregor Sándor a legújabb "Közértelem" lapjának
Sándor Sándor a közértelem inodolójával. Rákosi János
a Képzőművészeti Társasággal 1869 óta létre hozta, több mint
egy évtizede sikeresen működik a bránai inodolójával el-
annyira, hogy a főm egész leírását alapított, a melynek
ő mind végig feje és legyek erősebb lapja. Szívesen
ve az akadémiái pályázatukon is méltó feltűnésben
répésükkel s pár év alatt két kötetben megjelentek.
A Képzőművészeti Társaság elnöke négy nár for-
dításával járult. Két év óta kevésbé is, mint a
magyar nép sorsát megindítása és védelme nagyon
elkövetkez, de a magyar nemzeti és nyelv ügyét köz-
gátra is költésére e főm is, mely pedig egy eseményeket
hogy a német piniózes a magyar népünkkel szembe
s az óta Budapesti köznevelési lett. Kétször sőt is pa-
botos, neki is saját szöveg van. Megvalósítása még
azóta is folyamatosan kérésük, hogy az Akadémia óta.
ma bíráló bizottságában újabb óráma inodolójának is köze
vélője legyen.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZTUDOMÁNYOS
OSZTÁLYA

5. Goldstein Ignác a legújabb "Közértelem" lapjának
Dr. Ebers György az egyptológia tanulmányát a legújabb
együttműködés a közértelem inodolójával. Ebers György nagy
a philológiában mint a szöveg inodolójának egyik legkiválóbb

Képviseletre kérem ajánlani sőt mellette helyes foglalkas
azt is ajánlani külső tárgyai között. Mind aegyenesen
giri munkái, mind pedig vezényei sokkal ismerete.
sebbek, minsem szükség volna bővebb mértékű ábrák be-
szárolnom. Csak az aegyptien und die Bücher von
durch Gozen zum "Sinus" című nagyob munkái,
a Keiserschrift für Aegyptologie is a "Keiserschrift
der Deutschen mong. Gesellschaft" az nagy künne
melyekent terjedelmek selyveszűs, valamint a felfede-
zett is névén nevezett "Papyrus Ebenst, melynek
kiváló képei legújabb monumentális munkái.
Többször továbbá két vezényét "Die aegyptische
Königschronik" és "Quarta címűt. Mindkettő nagy
jelentőségű képek aegypti történet és azon általán
feldolgozásánál fogva, melyben az aegypti philo-
logia és archaeologia eredményei részletesen említhetők.

Ek ajánlatok az aegypti 32. §. értelmében egy
előre tudomásul vételére, a többi ajánlatokkal közölve.

Buda-Pest maj. 5^{én} 1847

Sydeli Pál
osztálytitkár

35
1877

64
Naggyzolta Pestkeresztes
1877 május 22

I. szék
ajánlotta:

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A M. Tud. Akadémia II osztálya ajánlja

A) Fixteletbeli tagokul

1. Potka Ivadart 1872 óta az Akadémia rendes tagját, a magyar történelem és jogtörténet egyik legalaposabb munkáját, ki előhalaltott kora dacára folytonosan élénk irodalmi tevékenységet fejt ki.
2. Graf Szeisen Antal igazgató tagot, ki a „Budapesti Szemle” fixteletben megjelent történelmi tanulmányai és a Kisfaludy-társaság ülésén, Wellington hercegről felolvasott értékesítései által kitűnő feldolgozó és európai hatkörü történetirő gyánánt mutatta be magát.

B) Rendes tagokul

1. Pesty Sziggyest 1859 óta az Akadémia levelező tagját, ki évek óta fáradságtalan buzgalommal dolgozik az ország déli részei történelmi múltjának felderítésén, és e célból szűles kiterjedésű levéltári kutatásokat tett, melynek eredményei Temes, Szörény és Krassó megyék nagy monografiáiban közelebb fognak megjelenni. Régibt munkáitól és szakfolyó iratokban megjelent nagyszámú értékesítél ettékintve, az Akadémiában legújabbán felolvasott dolgozatai említendők meg: „A szörény vármegyei hajdani oláh keületek.” „Az eltűnt régi magyar vármegyék”, - „Frankovics György magyarországi birtokviszonyai és a szerb deszpota oxim?”
2. Pauler Gyula 1870-ben választott levelező tagot, kinek „Wesselényi Ferenc nádor és társainak összeesküvése 1664-1671” oximü 1876-ban megjelent két kötetes munkája mind a felhasználott új anyag gazdagsága mind pedig a feldolgozás tekintetében történelmi irodalmunk legkitünőbb termékeihez tartozik.

C) Levelező tagokul

1. Beáthy Leót, a kereskedelmi miniszteriumban titkárt és a statisztikai hivatal tagját, „A bankügy elmélete” oximü pályamunkája 1874-ben, az Akadémia ajánlatára, a pesti hazai első takarékpénztái által jutalmazva

1091
1877 (3db)

lón. Legújabbán „Nemzetlét” című tanulmányt be-
csatolt közzé, a társadalmi tudományok köréből; Magyar-
ország jelen helyzetének megvilágosítására és orvoslásá-
ra.

2. Háran Lajos, békés-csabai ev. belkészt, a békésmegyei ré-
gészeti és művelődéstörténeti egyesület alnökökét. Önálló törté-
neti munkái: „Békés - Csaba hajdani és mostani ál-
lapotáról” 1845. Harmadik kiadás 1866. „Ős Ny Magyar-
ságnak története”. 1853. „Tena Hungarica, sive Memoria
Hungarorum a tribus proximis seculis Academiae Te-
nensi adscriptorum” 1858. „Békés vármegye hajdani”
Két kötet. 1870.

D) Külföldi tagokul.

1. Levasseur Emilt, a párisi egyetem tanárát, az Institut
tagját. Európai jelentőségű nemzetgazdasági író, ki-
nek számos nagy művei közül csak azokat emeljük
ki, melyek az aranypenz és valuta kérdését, továbbá
a francia munkás osztály kifejlődését tárgyalják. It
Budapestten tartott nemzetközi statisztikai congressus
alkalmával hazai állapotaink felől alapos tájékozott-
ságot és hazánk iránt őszinte rokonszenvet tüntetett ki.
2. Villari Pasquatt a florenxi főiskola tanárát, Olaszország
legkiválóbb történetíróját, kinck Savonaroláról és Mac-
chiavelliről írt nagy munkái német, angol és fran-
cia fordításban is megjelentek. Megváltasztatását an-
nál inkább ajánlhatni, mivel az olasz történetíról
közül csak egy, Cantu foglal helyet Akadémi-
ánk külső tagjai között.)

II.
tagok.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A jelen nagygyűlésen az
akadémiai naggyutalom az 1874
1876 között megjelent bölcseleti
munkák legjobbjainak itelen-
dő; a Marsibányi jutalom
pedig annat, mely a nagyis-
almat nyert munkákban becsben
legközelebb állónak bebiztosítja.

Az Akadémia az Ugyrend
86 § a értelmében felkérőket
intézet munkájához, kiknek
a köze eső munkájuk nyom-
tatásában megjelent, hogy az
a fővárosi hivatalhoz küldjék
be.

Beküldetés a következők szerint
munkáikat

Lubrich József A nevelés
története, Mádorok rész, 1876.

Dománovszky Endre A börtön,
és az élet története. Mádorok rész.
1875.

Kovács Ödön A vallásbörtön,
és az élet körülménye. Első kötet
1876

Emerich László Tapahtalaini
tehtaan 1875

Nemes Imre Bölcseleti nemet,
veinyl 1872.

Babics Kálmán Logika.
1876

Balog József. A középiskola
költsége.

7 az állammal való viszonyát
lásd egy bizottság kiált.
és a melléklet,

A beiktatott munkákról
véleményezés és

1865. a

+ Könyv Horvath György s. s.
és Vandrak Endre s. s.

Az országgyűlési Helytartó Bizottság,
Haberern János, Molnár
Mátai, Vandrak Endre,
Kerkesy Károly, Greguss
Agost és Telfy János tagok
kére fel arra, hogy a két
juttalom oda ítélese tárgyában
javaslataikat tegyék,
melyek az országgyűlésé.

Mint hogy az ügyrend 7
cikkében nemcsak a be-
iktatott munkák pályáskor-
zat: a bíráló a fennebb
felsőbb munkák mellett
még a kövességek soroltat
fel mint olyasokas,
melyek a két juttalom oda
ítélésével figyelembe vevendők.

Lubrich Agost Herbert
bölcsészeti rendszereinek alap,
Kiadás 1875

Dr. Lisk Ferenc az ember
mellenszerte.

Haberern János traktus,
selym Sziklácsnak magyar
fordítása. 1873.

Ezek után az emberiség
differenciálva előadta a
Horvath György, Haberern
János, Vandrak Endre,
Molnár Mátai és Greguss
Agost uraktól beérkezett
jelentéseiből a két juttalom
oda ítéletének vonatkozó
javaslataikat, illetőleg

a javaslatba hordó munkáit
sól vétkemenyesen.

Mindenekelőtt Molnár
Klára is ~~egy nyilatkozat~~
fogja hogy "azon munkáit
közül - úgy mondom - melyek
ismert, alig jelelhetők ki oly
kiváló becses philozófiai és
dományos művet, melyet eredeti
tisztán és annál fogva, hogy
akár eredeti forrásból önálló
feldolgozással, akár nagyobb
jelensőségű új eredméllel a
tudományt előtte vitte volna,
a nagyzatalomra ajánlhatók."

Haberern Jónathan nem úgy
tákosít ily katonai vitájában;
de az általa ~~egy~~ bírálási
megjegyzésekkel kísértés munkáit
közül egyet sem ajánl
a nagyzatalomra.

Ellenben Horváth Cyrill t. d.
Lubrick Agost, "A nevelés
történelme" című munkájais ah.

Handrák Endre és Greguss
Agost Dománovszky Endre
"A bölcselet történelme"
című munkájából az egyházi
szók körül tárgyaló munkáit
közül ajánlják a jutal,
mat oda ítélték.

Levél Ede Resumálói fogom
azt a mit a felkelt akademiái
tagok jelentésükben nem
munkáitól előadták.

Harvontag Keshapolyi
Károly t. d. is oly
veleményre ad kifejezést
hogy az említett idő,
nált oly bölcseleti
munka, melynek akár
belbeese akár a többiek
fölött katarvona s azokra
népke maga után
nagy elsőbbsége tekintve,
tovább a nagyzatalom
társadalmi létele, meg nem
jelent.

És az utóbbi munkáitól
Greguss Agost
egy nyilatkozat
hogy "jutalomra
mélto", a nélkül
hogy határozotlan
bizelotné, melyik
jutalomra ajánlja.
Horváth Cyrill t. d. pedig
a Marribariji
jutalomra ajánlja.

Lubich Agost munkáját
Kovács Gyula így nyilatkozik.

Kaberné Jonathan l. s.
úr meggyezésen köz elfoglalt-
sága miatt a munkát
csak laposra volt képes,
és ajánlását fejezi ki
a felek, köz történelmi műben
nem köz ítéleteket a kúrfor-
rásokról.

Tünetesebb kifogásokat sen-
e munka ellen Molnár
Aladár.

Ágoston Domonkos
Endre munkáját, ezt
Vandrák E. úr annál fogva
ajánlja, mert "e nemben
- u. m. - nálunk magyar
nyelven sűrűn előző és
dialektikával írva, szinte
egyszerű."

Gregus Agost r. s. kiemeli,
hogy az "Akadémia e munka
első kötetét hat évvel előző
a Marsibányi jutalommal
kintette ki; ez I kötetnél
pedig a II kötet mind
tartalmára mind formájára
tekinetesen jóval feljebb
áll. Ha az I kötetről
nemmi joggal mondanánk

hogy némes nyomon jár, a
II kötetből az önállóváros
elvitatni nem lehet. Legtöbb,
közös és főbb érdeme a
patristika tárgyalása, nagy
részt az eredeti forrásokból
menve, s oly rendszeresen és be-
kötően mint a nemetek sem
tárgyaltak. A Közlekedés és
Könyvtár a patristika
a bölcsészettörténeti munkák
eddig igen mellékesen voltak
tárgyalni, a mi helytelen és
igazságtalan eljárás. Domanov-
novsky érdeme tehát annál na-
gyobb, hogy a félreismert Köz-
lekedés gondolkodóknak - a
kik pedig még mai korunk
szellemé is oly káthartóan
befolygathat igazságos tárgyalta.
kon.

Howarth Lyrill kemelti hogy
Domanovsky, a hegelizmusnak
katasztrofális híve s mint ilyen
oly állásponttal szembeállítva és
philosophiát melyet a patristikai
kor magánál nem vallhat.
Hegelnek is nemere volt már
kibbantva hogy rendszeres állás-
pontjainak kedvéért a philosophia
történetét elferdítéken fogta
fel. Nem ok nélkül lehet tehát
Kemény szerint Domanovskynál
nem fordult elő valaminek a
michez hasonló? ...
~~is is is is~~ „Létszó világosan
látta, hogy a Közlekedés a mit
a patristica saját álláspontjáról
... napfényre hozta, és a

Körül a mit az újkor, saját
álláspontjának útmutatására
semmi rendszeresebben előjuttat
nincs szabványos megállapítás,
pontos önértékelés. És mégis
helyt ad az a pusztán önkényes
érvet elvegyítésnek. Azon
oldal, melyeket inkább védel,
nére fölhoz, a gondolkodni
tudók körül egyet sem
foghat arról meggyőzni, hogy
az érintett elvegyítés idő- és
tárgyszerű...

Egyébként is ezen „balfogás
sól... és még más is ok
előforduló kéves keltől
eltérítve úgy fogjuk találni,
ni, hogy igen sok jóval bő-
velkedik. Tartalma éppen
úgy érdekes mint formája.
Egy részet Karolya csatáit
a közéleti philosophia a
történelem, de azt úgy
tárgyalja, a hogyan azt még
nálunk senki sem tárgyalta.
Kétségbe nem hozható tény,
az, hogy is dalminél haza-
ra in belül valódi nyeresemény.
Mertó tehát az, hogy
mestere a Marsibányi jutalom
által megismertessék.

Altnai Aladai úgy
nyilatkozik: „Dománovszky
műve, első merem, jó...
és más egyet a Marsi-
bányi jutalmat kapta.
Ha azonban az azóta meg-
jelent Köteteket ismét

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

Jodai-életré

méltóságát juttatva; sőt
korájiulok.

Vesepoly Károly

Vége Haberern úr röviden
megjegyi, hogy Domanyovky
"most inkább elhagyott állás"
ponton tárgyalja a dogma for-
rásait, ... s hogy e tárgyalás
megitélése egyházi körökre
bizantó.

Amire a Marcibányi ju-
salomra, erre Domanyovky
Endre imént tárgyalt munkáján
kívül csak késo hozatik
röla:

Az egyik Lubich Agostina
ily című munkája "Herbach
rendszerek alapvetései" 1875.
Anyja Vandrak Endre l. s.
minden indokolás nélkül.

A másik Kovács Odón

"Vallásbölcseleti Késkönyvek"
első kötet. Anyja Molnár
Matás. ~~Mint hogy azonban~~
~~a munka esélye az~~
1877-ik év áll mint a kiadás
éve — mire Horvath Lyrill
l. s. híva fel az Akadémia
figyelmét — az ügyrend
értelemében, ~~a~~ ~~g~~ ~~it~~ ~~nem~~ ~~vehető~~
~~személyre~~. Kiemeli hogy az
kézagpótló irodalmunkban,
s ha nem is a világirodalomban
de a mi irodalmunkban
szalmát kéntve is új.
A mi az eddiget Meri

} Domanyovky munkái
jával egy színvonalú
helyezi.

Haberern Jonathan

l. s. pedig hasonlat
art mondja róla,
hogy "a munka
helyesen van beosztva,
előadás a világra.
A késo pártolási és
tamogatási értelm.
Horvath Lyrill nem
nyilatkozik.

II. o.

1877: 46. sz. v

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1877
46
v

peld.

A M. Tud. Akadémia II. osztályában
ajánlottakat

A) Tiszteletbeli tagokul

1. Botka Ivadar 1872 óta az Akadémia rendes tagja, a magyar történelem és jogtörténet egyik legalaposabb munkáira, ki előhaladott kora elavára folytonosan élénk irodalmi tevékenységet fejt ki. Ajánlja Horváth Mihály r. t.
2. Graf Szécsen Antal igazgató tag, ki a „Budapesti Szemle” füzeteiben megjelent történelmi tanulmányai és a „Kisfaludy-társaság ülésein”, „Wellington hercegéről” felolvasott értékesítései által kitünő feldolgozó és európai látókörű történetíró gyanánt mutatta be magát. Ajánlja Szilágyi Sándor r. t.

B) Rendes tagokul

1. Pesty Frigyes 1859 óta az Akadémia levelező tagja, ki évek óta fáradságtalan buzgalommal dolgozik az ország déli részei történelmi múltjának felderítésén, és e célból szíves kiterjedései beléltári kutatómunkákat tett, melyeknek eredményei Temes, Szörény és Krassó megyék nagy monográfiáiban köretelel fognak megjelenni. Régibb munkáitól és sajtófolys íratolban megjelent nagy számú értékesítéseiől ettekintve, az Akadémiában legújabbban felolvasott dolgozatai emlitendől meg: „A szörény vármegyei hajdani oláh kerületek.” „Az el-tűnt régi magyar vármegyék.” — „Frankovics György magyarországi birtokviszonyai és a szerb deszpóta cím.” Ajánlják Spolyi Arnold, Nagy Iván és Fraknoi Vilmos r. t.
2. Pauer Gyula 1870-ben választott levelező tag, ainek „Wesselényi Ferenc nádor és társainak összecölü-vése 1664—1671” című 1876-ban megjelent két kötetes munkája mind a felhasznált új anyag gazdag-sága mind pedig a feldolgozás tekintetében történelmi irodalmunk legkitünőbb termékeihez tartozik. Ajánlja Horváth Mihály r. t.

C) Levelező tagokul.

1. Beöthy Leo, a kereskedelmi miniszteriumban titkár és a statisztikai hivatal tagja. „A bankügy elmélete” című pályamunkája 1874-ben, az Akadémia ajánlatára, a pesti közeli első tanácselnök által jutalmazva lett. Legújabbán „Nemzetlet” című alatti tanulmányt bocsátott közzé, a társadalmi tudományok köréből, Magyarország jelen helyzetével megvilágosítására és orvoslására. Ajánlja Keleti Károly r. t.
2. Gyárfás István, k. táblai úrnök Számos gazdasági, jogi és történelmi értékezései jelentek meg. „A Jász-Kunok története” című nagy munkája, melyből eddig (1870-1873) két kötet jelent meg, alapos forrástanulmányokkal készült és jelentős történelmi monografiáink közt foglal helyet. Ajánlja: Szilágyi Sándor r., Pesty Frigyes k. tt.
3. Hlaan Lajos, Békés-csabai ev. lelkes, a békésmegyei régészeti és művelődéstörténelmi egyesület elnöke. Önálló történelmi munkái: „Békés-Csaba hajdani és mostani állapotáról” 1845. Harmadik kiadás 1866. „Ős Új Nagytárnak története.” 1853. „Tena Hungarica, sive Memoria Hungarorum a tribus proximis secutis Academiae Tenensis edscriptorum” 1858. „Békés vármegye hajdani.” Két kötet. 1870. Ajánlja: Ipolyi Arnold, Nagy Iván, Szilágyi Sándor, k. Nyáry Albert, Pesty Frigyes k. tt.
4. Hallay Béni országgyűlési képviselő, kinek már a Csengeri Arta által szerkesztett Budapesti Szemleben több jelentős értékezése jelent meg. Magyar fordításban közreadott Stuart Millnek „A szabadságról” int munkáját. „A szerbel története 1780-1815” című nagy munkája, melynek első kötete imént jelent meg az Akadémia kiadásában, az ezen népről ekkorig int művel között első helyen áll. Ajánlja gróf Lónyay Meryhert t. t. és Florath Mikály r. t.
5. Körsy József a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója, kinek a statisztikai irodalom terén kifejtett nagy munkásságáról tanusodnak következő önálló munkái: Bankkrisis és Pénzhalamittól, Pest 1870. Előlege, Jelentés a pesti

1870-diki népfiamlálásról. Pest 1871. Pest sz. k. város 1870-dik évben. Pest 1871. Pest városi építkezések. 1870 s 1871-ben (Pest 1872) 1872 (1873) 1873 s 1874 ben. (Pest 1875) Jövedelmi adótanulmányok 1870 dik'evről (Pest 1873) 1871 és 1872 ről (Pest 1875). A magyar kormány négy vasúti szerződésének bírálatára (Pest 1872). Plan einer Mortalitätsstatistik für Kronstädte. Wien 1873. Pestvárosi statisztikai évlöny. (Pest 1873). Pestváros népesedési mozgalmára (Pest 1873) Adalékok az árak történetéhez (Pest 1873). Welche Unterlagen hat die Statistik zu beschaffen, um richtige Mortalitäts tafeln zu gewinnen. A nemzetközi statisztikai kongressus megbiroisából (Berlin 1874.) Budapest gabna-kereskedésének leírása (Budapest 1874) Pestváros halandósága 1872 s 1873 ban és annak okai (Budapest 1875). Mittheilungen über individuelle Mortalitätsbeobachtungen. (Berlin 1876.) Statistique internationale des Grandes Villes: I. Mouvement de la Population (Budapest, Paris, Berlin 1876.) Statistique internationale des grandes villes: II. Finances (Budapest, Paris, Berlin 1877) Mondköt munka a nemzetk. statisztikai kongressus megbiroisából A fővárosi statisztikai hivatal Havi Füzetének szerkesztése. (Télenleg v. dik' év folyamán (Budapest 1873, 1874, 1875, 1876.) Emellett számos értekezés jelent meg hazai és külföldi lapok- s folyóiratokban. Ajánlja Kételi Károly r. t.

6. Graf László Miklós. A saját családjáról írt történeti műve e nemű irodalmi területeink közt a legjobbak közt tartozik. A Székesy Oklevéltár két kötetű közreműködésével és átdozatkozásával által jelent meg. Ajánlja Szilágyi Sándor r. t.
7. Myslowsky Viktor, tanár a Kassai főreáliskolában. Számos évek óta ernyedetlen szorgalommal keres fel, mér fel, írja le és stílszerű rajzokban ismerteti felső-magyarországi építészet emlékeit. Közlötte Bártfa, Kis-Trieten, Eperjes és Kassa városokak nemcsak templomait és egyházi kőszobrait, hanem régi polgári épületeit is, részint a M. Akadémia „Archaeologiai Érteitőjében” részint a bécsi központi bizottság közlőnyében. A magyarországi műem-

- lékek országos bizottsága ismételve megbírtá nagyobb munkálatai kereszttüvitelével. Legújabbán 29 emlékirását, 41 rajzzal küldötte be. Ajánlóját: Henselmann Imre n.t. b. Nyáry Albert Lt.
8. B. Orbán Balázs, országgy. képviselő. Önálló munkái a következők: „Uttara's Keleten.” Hat kötet. „A piekegyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismeri szempontból.” Hat kötet, összesen 175 iv, 33 önálló és 317 szövegképpel. Ajánlóját: Trólyi Arnold, Szilágyi Sándor n.t.
9. Orány Lipót, országos allevéttárnok, ki több éven át Kápolyan tartózkodott, az Akadémia megbízásából a napolyi levél- és könyvtárakban a hazai történelmi emlékeket kutatta fel és másolta le. Hazájába visszatérve megkezdette ezeknek feldolgozását. 1874-ben az Akadémia Értekezési körét jelent meg tőle: „Nápolyi történelmi kutatásról.” A „szaxadok” is több értekezését közölte. Ajánlóját Trakói Vilmos n.t. Nyáry Albert l.t.
10. Dr. Ribáry Ferenc, a budapesti egyetemen magántanár, a budai főgymnasium rendes tanára. Önálló munkái a következők: „Hová való a mordvin nyelv?” Magyar őstörténelmi és nyelvészeti tanulmány. 1859. „A baszk nyelv és nép.” 1866. Francia nyelvre is lefordíttatott. „A pelasz kérdés mai állása s a jobbágyok a helleneknél és rómaiaknál.” Akadémiai értekezés. 1874. „Magyarország stenomoxo történelme.” Második kiadás. 1874. „Egy lap Egyptom ókori történelméből.” Akadémiai értekezés 1875. „Világtörténelem.” Három kötet. 1869-1875. „Tiberius és Tacitus.” Akadémiai értekezés. Ajánlóját: Henselmann Imre n.t.
11. Zsitinszky Mihály, országgy. képviselő, a békésmegyei régészeti és művelődéstörténeti egyesület titkára. Számos értekezést adott ki a „Szaxadok”-ban, szerkeszti a békésmegyei egyesület évkönyveit. Önálló munkái közül kiemelendők: „Az egyesület történelmi főbb eseményei életrajzi vázlatokban.” Hat kötet. 1866-7. „A magyar költészet és prózát képi könyve.” 1868. „A piektan elcsarnokai.” 1872. „Magyar hölgyek. Élet- és jellemrajzok.” 1872. „Szarvas város története.” 1872. Ajánlóját: Trólyi Arnold, Szilágyi Sándor n.t. Hege-dius Lajos, Pesty Péter n.t.

1) Wilde'sche Frage.

1. Levassieur'sche Frage, a káráni egyetem tanára, az iratokat
 Kárga, európai jelentőségű normatogardadokig; az irat
 azonos nagy mennyiségű iratokból, továbbá a pász-
 nyék az országban a valaha letelepült, továbbá a pász-
 nya munkások által felépítendő fegyvergyárak. A fegyvergyár-
 tartók nemzetközi jogi kérdések kongresszus alkalmával
 karai általános felelősséget foglaltak el a hazájuk
 iránt érzett felelősségük tüntetéséül. Wilde'sche
 kérdéshez Kárga és Nemeck járai az irat.
 2. William Steiner'sche Frage, a kárga tanára, kárga járai
 marsallnak a kárga járai irat nagy mennyiségű iratokból,
 angol és francia fordításban is jelent meg. Megvá-
 lasztásokban az iratokban a kárga járai iratokból,
 történelmi iratokból kárga járai iratokból,
 demarkációs iratokból kárga járai iratokból.
 Wilde'sche Frage az iratokból kárga járai iratokból.

A befoglalt tagokai-
lások az ügyrend 33§-a
értelmében egyelőre rudo,
másul vétveis, a
többi osztályokkal kö-
zölhetnek.

A II osztálynak 1877
május 17-én tartott ér-
tekezletéből.

Fahórvélmay
osztálytitár.

Vélemény

az 1876-iki Madarid-pályázatrol.

A Madarid-pályaművek körül csak a H-ik sz. Bokrétás Világ című költői beírást érdemel figyelmet, de sem olyan, hogy melki volna a jutalomra.

Dövideme a címor nyelvi és verselési és egy pár helyen vagy humoros hangulat sikeresültebb kifejezése, bár a valódi humorig nem képes emelkedni, de utólagos is jellemzője éppen oly elhatározás, mint erőteljes. A szerző egyházi utólagosát se hogy sem kárja valóságosá tenni, az erős indokolt kiábrának mind a bonyolításban, mind a kifejezésben; a jellemzőjében éppen ^{nem a} ~~néhány~~ bitos keret, egyetlen sikeresültebb alakja szűz, sőt az élet bizonyos erővel felfogása miatt a határozottabb vonások és elmosódanak. A díj ki nem adandó.

Budapest maj. 5. 1877.

Gyalmital
v. t.

1092/1877

37
1879. Éh. maj. 5.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

Terület, tényleg az. A nagy kádas,
lyfele jussalnak a II sármu "Borvitas
világ" című behelynek islelem.

Ismeretes ellen volna ugyan némi ki,
fogalom; bokros reflektív ellen is tudhat
• emreveléleses termi, de jeles iszalmi
villongant közt nagyon is vámba vehető
munka s költői kedély s józan elme ki,
folgyása. Kültői formája pedig alig kár ki,
vámni valót.

Ismeretes a híj kiadása mellett van,
gok.

A terület tényleg az

alás azaz sulyján

Opess, marc. 20. 70.

Joskhalom

1093
1877

22
1877.

Esth. mart. 30.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

Nádasdy-pályaművek.

A Nádasdy-jusalomra soha sem volt talán meddőbb a verseny, mint jelenleg. Nélkem néhány évben vala már ismeretségem foglalkozni a Nádasdy-pályaművekkel: de ~~oly~~ gyöngé Kisérletekre, mint a minők most előttem vannak, nem emlékszem. Sőt Sohas mondok, ha Kisérletekre mondok. Gyermekjáték, időtöltésből semmi babra-munkák ezek s legcsekélyebb igényök sincs arra, hogy komoly bírálat tárgyává tetteessenek. Az iskolai tanulók versírásai gyakorlatiakra emlékeztetnek. De még azok közt is sem dicsérhetem meg ~~sehol~~ a bíráló tanár.

Arról nem is szólok, hogy már a tárgy megválasztásaira sem fordítanak kellő figyelmet a vers ~~lapp~~ szerzők. Írtak valótában a vén Kupczáról, a foghúzásról, valami testetlen Kalauzról, és a Kottcs-világban mozgó némi gyarló mesékéről. Ez utóbbinak (:II. sz.) legalább annyi érdeme van a többi felett, hogy 185. Kis lapot

verset végig s így talán akart is valamit.

Minán egy vonást sem találok ezen versenyfü-
tó iratokban, a mi méltányolva kiemelhesse, -
minán egész műveltségre nézve sokkal gyengébbet,
semhogy gyengéikről sor szerint iskolai méltó vol-
na: egy szerűen hi kell nyilatkoztanom, hogy véle-
ményem szerint, a Wádasdy-jutalom kiadásáról
szó sem lehet ez alkalommal.

Miskolc, 1877. mártius 9^{én}

Lévay József

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Máj. hó

1094.
1877.

Méltóságos elnök ur!

Méltóságod kezei iránta nagyobb felelősségben, a
magy. tud. Akadémia II. üléseinek február 17-én
között megtartott értekezési ülésén ^{véleményem} méltóságos
előlem kívánom, az iránt, hogy a bölcsészeti tudo-
mányok körében 1871-1876 között megjelent
magyar műveket megfigyelve az akadé-
miai nagy jutalomra, és illetőleg a ma-
riási nagy jutalomra méltó? É megismerő
felelősségemre sajnálatos kell nyilatkoznom,
hogy az utóbbi időben sorjából elfoglaltságom
miatt egyáltalán nem voltam képes és ér-
telmes megjelenni a nemü írás iránt
kezeimre az akadémia ^{szorgalmazás}, hogy te-
lőlközésim és indokolt véleményem
mondhatom, és hogy azot körös megke-
szítve, alig jellemezem az elő kiváló be-
^{philosophici}
sű) tudományos művet, mely eredetiségét,
és amint fogva, hogy akár eredeti forrásból önálló felelősség,
részét, akár nagyobb jelentőségű új erény-
ket a tudomány előbbre visse volna, a
nagy jutalomra ajánlom. —

1095/1877

A méltóságod levelében említett munká-
kat ismerem.

Lubrich nevelés ügyében én is kért vagyok köze-
lésben, hogy szorgalommal és mindenféle van öfpre-
ívra, s endemeit tekintetében a köz "nevelés magy-
orsági közeletére is nagyobb részességel akarsz
kisejtésnekéni, s mivel, ha ez komolyan tárgyalás
alá veszték, sőt kétségek s kétségek mond-
ni, jogalomban a többek között már a közelet,
sőt előbb sem ajánlatom, sőt mivel alig
valószínű benne az egész, az adatsz, az az egy,
még előadás, még a német ismeretes nyelv,
és közeletben, az köznevelés fogja magy-
orsóval s indalom közeletben munkáiban
nem olvasunk volna, önálló tanulmány nem
látnak. Ez ismeretes dolgunk a feljegyzés és
megjegyzés pedig az egész közeletben igazságos
sőt az ismeretes és gyakran ellenmondó,
még az utó közeletben igazságos sem. Az egy-
és 2° mivel a mi igazságos igazságos,
és a közeletben nemcsak megjegyzés, de már
megjegyzés, azaz névelés, az egész en elheli
gazdaságát az igazságos mellett minden objektív
sőt, az igazságos sem a feljegyzés köze-
letben, a vallás, a névelés, s ellenmondó
kivül álló tudományos akademiák a művel-
ményen céljainak miatt sem méltos
hatni jogalomban. - Nem az én és igazságos

rossz, a mely, hogy szerő a nevelés és iskolai ügyek kettő
feltekerési szempontból azaz a feltételek: vélem é
nyen szembe es magában nem volna akadály a juttat
lásban, valamint nem is kívénna a visszemennek is
nem his előadását. Hanem ésem a feltekerési követelmé
tervezének s kívánálgyosságának ~~nyja~~ az egészen ábrón
múlt, azon feltétel, melyben a 16-17 é. k. másodol
váltási gütölködése létszik mindegy feltekerési, és
közül az az tudományos kritikai előadását, s a kiv
sereket köztécs letevére sem teszi. Ésem továbbá
a más váltásnak iránt sem a gütölködés ellenében
ves. A mandátok igazolására elég legyen említenem
ni az I. köv. 596-617, és a II. köv. 96-118 lapjain, s
ezért, melyek az inquisitívok, s ezen a válságon
az I. köv. 488-493 lapjain mond.

Damianovsky műve elismertem jó. De az
más ^{es} a Manibégi juttatás 1819. Ma
arabban az eva megjelens kücsök és ismét
mellőz, azaz juttatásnak, sive az korró
juttat.

Kovács Ö. váltásbölcsés. az 189. Damianovsky
más ^{es} a Manibégi juttatásban. Ésem az ismét
előadás, s az nem is a világvidalomban, de a
mi Manibégi juttatásban minden este Manibégi
szerepe is új, s az eredetiségét illetőleg, ki
rül belől Damianovsky nélkül az egy színvonal,
melyben. - valamint juttatásának sive az
szerepének, s az Manibégi juttatás
juttatás is Manibégi juttatás: -

még visszekerem

Magyarországon 1877

Műveltség és kultúra
Műveltség és kultúra

II. s.

1877: 16. sz.

V. / 6

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A m. t. Akadémia fizikai osztályának ügyében kiküldött
bizottmány jelentése.

Alul írottak a m. t. Akadémia H. osztálya által meg-
bíztatott Dr. Kovács m. t. Akadémia fizikai osztályának
ellenállásának megvizsgálva, arról jelentése legyünk (6) hogy
bizottmányunket nyilatkoztunk arra nézve, miként gondoljuk a
világban meglevő bases esztereket a tudományban hasznosan
használni.

Dr. Mendrich Károly is meglevő a fizikai osztály
tagjaiban egybejöttöm a meglevő esztereket az 1868. június
-án és az 1868. dec. 27-én kiadott leírások alapján
írta. E leírások 67. száma körül kitöltődtek a 67,
- 9. 22-28. számú eszterek, melyek az 1870-ik évi március
-án tartott öszi ülés hasznosára folytán az akkor újonnan fel-
állított Központi meteorológiai intézetnek 1400 o. írt. kért. Kézirat
eladottak. A kért eszter ideiglenes használatra a Központi
meteorológiai intézetnek a K. m. t. d. egyesületi átvételre és fiz-
ikai intézetünk van átengedve.

A osztályban elhelyezett eszterek pontos behatárolástól
készen véde vannak a jövőre jelentésük hogy a osztály fe-
lérték és eszterekből, úgy szólva szintén sem vesztettek, bármint
munkák az a nagy dialitikus reparatur osztálytól kérésre
mely az időben folyamatosan kérték a kérték vétege alatt
teljesen is történt.

Központi eladottak és Dr. Mendrich Károly úrnak, mint
m. t. Akadémia fizikai osztályának, kik tudományos Kín-
et 8 óra és jó hasznát megvált.

Eladottak második részét illetőleg hasznát nélkül kij-
eszték, hogy a fizikai osztály további fenntartását tudomá-
nyos feladatokra nézve nemcsak kívánatosnak, a osztály
is gárdáj egyes esztereknek nagy értéke által, egy részében
am polgárius hely anyagot nagyobb minőségű tudományos beviz-
sáskra. A helyiség, melyben elhelyezve van stér és tágas,
de kisértek listelése könyvtárak, így különösen vár-
sodásoknak alávetett. Meggyőződésünk, hogy a m. t. aka-
démia fizikai osztályban elhelyezett eszterek ott soká kellőleg nem fog-
nak használni a tudományra nézve értékesítve csak akkor
lesznek, ha más tudományos intézetek osztályainak kiegészítésére
fordítanak.

Ez alapján indítványoztuk, hogy a m. t. Akadémia fizikai
osztályát feladassa a benne foglalt esztereket azon tudomá-
nyos intézeteknek adományozza, hol leginkább eszterek ki-
adását pótolhatják.

1096
1877

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

Kétesünk szíves elősorban próbá is lehetnek e tekintetben a k. m. tud. egyesület és a k. m. Górsch-műegyesület fizikai inszereit és a kir. Központi meteorologiai inszereit.

Részletes leírásukat kéziratainkban van néve, mely in-
tárisok mely eszközökkel rendelkeznek. Döntőadó el-
vül fogadják el, hogy azon eszközök, melyek már is vala-
mely inszereiben használtak a fizikai részről fel-
optatása alkalmával véglegesen aratnak adományoztatásnak

Köveskerékben felsorolták az egyes részletek inszereit és az arat-
nak adományoztatás eszközökkel leírni kívánjuk egyúttal.

+

A fizikai részről eszközök elvep ösztönözés fel-
Meteorologiai Központi inszereit

- 11. Magasságmérő Kapellertöl. 5f
- 17. Augus-féle Psychrometer. (törött)
- 18. Differential Thermometer. 1f
- 29. mész Richertöl. 100f.
- 37. mész Gambertöl. 150f
- 40. 1 kis Smee-féle telen. 15f
- 41. 1 db Nagy-féle égőke. (10f a 4 fűzők egyúttal)
- 55. 1 kis körmös mérő. 0.50f
- 56. 1 kis szekrény súlyokkal. 5f
- 59. 2 nagy fa állvány.
- 60. 1 kis lényár. 1f
- 63. 1 láda penzám. 5f

D. K. m. t. egyesületi fizikai inszereit.

- 2. Plössel-féle görvő. 200f.
- 3. Górsch görvő rézhengerrel. 100f.
- 4. Interferencia tükör. 15f-
- 5. Comparator Verneröl. 200f-
- 10. Edény légsúlymérő Kapellertöl. 15f.
- 12, 13. 2 Thermometer Kapellertöl. 2f
- 21. Geodetikai theodolit. 300f-
- 30. 1 mész Gambertöl. 20f
- 39. Vízör felszerelésünk tanulmányozására szolgáló készlet. 2f
- 45. Turantín fogó. 15f
- 46. Nicol-féle prizma. 5f

42, 17 Kép arany ránkában, többnyire lemmépreújíté
zárszákat ábrázol. Gof -

A physikai fizika képi könyvtára e fizika
felosztásában eszébe a mi is akadimiai fő-
könyvtárába lenne beolvassandó.

Budapest 1876. május 8. Dr. Endr. Ká-
roly sk. Dr. Kondor Gusztáv sk. biz. tag. Dr.
Schwarz Guido sk. - Gásp. Csévös Lovás.

Értejtő a 158 szám
hoz

III. fejelet

Praktikai jelenségek
a fizikai és kémiai ügyekben.

Május

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

///

Tekintetes Östénygyűlés!

A „Levélháziakról” írt önálló értékesítési a határozatilag megállapított tíz ívet egy ívvel és öt levéllel meghaladón: midőn értekeztettedijamat kívántam, azon vélekedés nyertem, hogy felvőbb íj határozás nélkül a fiktív vagy utalványos nem fogja s így én az értékesítésért csak 10 w után képtelen ki megilletés tiszteletdíjamat.

En a díjtalanulékhoz jogot értek s az kiadalmi kérem azért, mert levélházirodalmunkban értékesítésen egészen új és új törv., az irodalmi ág kezdése van mivelve, megírhatósára kapott tiszteletdíjamat kétszer feljűhaladó effectív költséget, sok időt s nagy munkát fordítottam, önmagamot s családomat tollam s munkám által tartom fenn, vagyorás ut s nagy fradást havi tartásjelő nem vagyok, ha ösönmánygyűntéért íjt-napot s lelki örök áldandó, vagy hírem, korai életelényemteljés-tellem; Európa nagy országiba értékesítésen tárgyóss tett utánidőn s nagy számú magammal hozott fordós-könyveim nagy kiadást osztott. A magyar tudományos irodalom alapított Akadémia egy szék jóvódelmü ivétel ingyen munkát nem kívánhat, el sem fogadhat. A tíz w meghatározását bati ösönként értékelésen vanis egy nemzeti intézetnek nem lehet, nem szabad, kivélt midő egy bevezett művel van ösön, mely a tartalom közzéírása s így híre nélkül megvándíthető nem volt. Értékesítésnél ösön megvándíthető és ivétel innár pro és contra. Itt azonban sem kritikus, sem ellenség nem tagadhatja, hogy az ösön ösön tudományos levélházi ügyi kiretes könyv nemzeti irodalmunkban. Működésükre én nem vártam, jutalmat sem kérek, csak megvándíthető tudósítók ösönként s kivéltága; de az értékesítés, melynek érdekében én 900 forint költséget tettem, legalább a 30 forint tiszteletdíjt ivétel jogosa irhatom.

Tisztelettel vagyok -

A Tekintetes Östénygyűlés

Buda-Pest, máj 9. 877.

alános jogdíj

Szabó Elek

2. sz. al. lev. 43.

1097
1877

II. sz.

1877. 28. sz.

A

Magyar Tudományos Akadémia II. sz. 1877
Kötet 1877. évi tiszteleti gyűlésén

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

V/9

Jakob Elek level. az Mészáros Leveleiről
is örök emlékeztető határozati tiszteletj. közt.
Közzéadás.

Judósi

Hunfalvy

a Samuel-díj és a Fekésházy-jutalom
oda-ítélésére adandó javaslattól.

A Nyelvtudományi osztály értékelése által a
vegyett leveir kiküldve, hogy a Samuel-díj
és a Fekésházy-jutalom Minnek-való odaítélésére
néma indokolt javaslatot készítének, Ballagi
Móricz, Budenz József, Joannovicz György,
Hunfalvy Kál, innételt tanácskozás után,
(a melyekben Szarvas Gábor, a betegsége miatt,
nem vehetett részt) következőt terjesztik elő:

A Samuel-díjra az 1876-ki évi folyóiban
megjelent Magyar nyelv-tudományos értékelések
közt azért nehéz a választás, mert több van olyan,
melyek a díjra érdemesnek lehet tartani. De
csak egyet lehetvén ajánlani, a bizottság

Simonfi Zsigmond az ugor nyelv-alkotók
című értékelését mely a Nyelvtudományi Köz. Fajánlja,
Lemények XIII. kötetének I. füzetében jelent
meg 1876-ban. Ez értékelés nemcsak azért ~~nagy~~ nagy
~~hasznos~~ becsü, hogy a magyar nyelv-tudományban
e kérdést abban a terjedelemben először tárgyalja,
hanem leginkább belső értékeivel fogva is. Sorra
vevén fel az ugor nyelveket, azoknak mód-alkotását
teljesen előadja, mindenütt a forrásokból merítve
a biztos adatokat, s felmutatja, mely mód-alkotásai
voltak még már az ugor alapnyelvek, s melyek
keletkeztek az egyes nyelvekben a brétválás után.
Ez értékelés becses adatok magyar nyelv-tudomá-
nyunkra néve, melyet a nyelv-tan-írók nagy haszonnal
fognak ~~használni~~ tanulmányozni.

1098
1877

Mint nagyon dicseretre méltókat kell kie-
melni:

1. Lehr Albert-nek a Son tud tok
toti című értékesítésé, mely az 1876-ki
Nyelvőr decemberi füzetében jelent meg,
és a magyar nyelvnek a sőtök östörantiasában
követelt eljárásait igen helyesen tárgyalja, mi ál-
tal nem egy bajátára lesz világosabbá a nyelv-
nek.

2. Spitzko Lajos értékesítését, mely a
latin nyelvet a rokoni nyelvek körében és
történetének forrásait tekinteti, ~~amely~~ mely az
Aradi M. főgymnasium 1876-ki Értesítője
ben jelent meg, és mely örvendetes tanúsága annak,
hogy szerzője a latin nyelvstudományok újabb
termékeit jól ismeri és helyesen bírja előadni.

MACYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

A Jekesházy jutalomra igen kevés
munka ajánlott az 1872-1876 évek folyó-
táiban megjelentek közt, a melyek némi utánjá-
rás után tudományosra jutottak. Mert a Jekes-
házy alapítvány értelmében (az alkad. ügyrend
134. pontja szerint) irodalmi ismertetések, fordítások
és hasonlók, a bizottság felfogása szerint, nem tartoz-
nak ide - Külömben Kersbeny de Kisvált Dux, ki-
nél alig van palatinok nagyobb érdeme, nem egy
munkát muszájnak fel, mely méltó volna a
jutalomra. Jekes nyelvstanok, bírói irak, kései és
olvasó könyvek lehetnek csak azok, melyeket itt bíráni
ba kell venni. Ugyenek pedig csak

1. Répársky Jón. Právnicka Mluvnica U-
herska pre narodnie školy, második kiadás,
Kassa, 1876-ban. Egy gyakorlati magyar nyelv-
tanról való megismerésről bíráni

A magyar irodalom
ismertetésében,

2. Rejtényi József Szerb-magyar latin-német, meg magyar-szerb-latin-német Szerbótár-tára, mely két részből áll, s 1875, 1876-ban jelent meg Budapesten. Az egyik 187 a másik 155 lapnyi.

3. Baritru Octav „Gramatica limbii magiare pentru clasile gimnaziale inferioare precum si pentru privati” Kolosvár 1869, meg Magyar-Roman szerbótár tanodai és magán használatra, Kolosvárt 1870. Ezen két könyv túl esik a cycluson, a mely az 1872-1876-ban megjelenteket foglalja magában. Ha e körül, mely nem teane akadályt,

Baritru Octav Magyar-Roman szerbótárát ajánlatok a Fekéshány jutalomra, a melyre különben méltó. A könyv 239 lapnyi, s a mennyiben állapot ^{után} helyi lehet, elég teljes, s az iskolai oroknak tökéletesen megfelelő.

A mennyiben aromban az említett körülmény miatt felre kellene hagyni,

a Fekéshány jutalomra Rejtényi József Szerb-magyar-latin-német, meg magyar-szerb-latin-német Szerbótárát ajánljuk, mely az algymanasium számára készült, s azon iskolákban, a melyekben ~~szerb~~ ifjak tanulnak, egy nélkülözhetetlen könyv, a melyet szorgalommal és helyes megismeréssel van kidolgozva.

41
1874

21. maj. 21.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Melbőságos Szabó József kir. egyetemi tanár
Urnak,
mint a magyar tudományos Akadémia matematikai s
természettudományi bizottság előadója'nak

Budapesten.

Van széremsem jelenteni, hogy a Staub tanár Úr érte-
kezése a Riumei veytásról s. t. az elfogadásra tökéletesen alkal-
matos, és annak ellenébe semmi akadály sem lehet.

Janka Viktor
m. n. múzeumi ór.

1099
1877

Ortothaj: 103

1877 május 9.

H^{1/2} pmd

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

MEGHIVÓ

A BUDAPESTI KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM

ÚJJÁALKÍTTATÁSÁNAK XCVII-İK ÉVÉBEN

1877. május 13. d. e. 11 órakor

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA DISZTERMÉBEN

TARTANDÓ

EMLÉKÜNNEPRE.

Tárgyak:

ÜNNEPI BESZÉD. DR. LAUBHAIMER FERENC RECTORTÓL.

Az egyetemi pályadíjak ünnepélyes kiosztása.

Az egyetemi új jutalomkérdések kihirdetése.

Megelőzi az ünnepet az egyetemi templomban n. 9 órakor tartandó ünnepélyes isteni tisztelet!

1877
1100

1
OK

V. / 13

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA
KÖNYVTÁRA